Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 151 ◆ Середа, 7 серпня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ТИХШЕ, ДЯДЕЧКУ, НЕ ПЛАЧ...

Бачте, виходить майже точнісінько так, як у віршику про Таню, котра впустила в річку м'ячик...
Тобто — оптимістично.
Полювання — почалось. Перший постріл!
Здавалось, його не буде чути за стріляниною на литовських митницях, за перестрілкою в азербайджано-вірменських горах. Здавалось навіть, що й рибу вже ніхто не глушитиме — бо вся вибухівка пішла під пам'ятники...
Але мисливські постріли таки не потонули у хорі пострілів немисливських, і це — втішає, втішає навіть тих, хто не вважає Полювання святом...

(закінчення на 9-й сторінці)

*Фото Миколи **КОЗЛОВСЬКОГО**.*

УЧОРА в прес-центрі МЗС УРСР відбувся брифінг, на якому було підбито підсумки візиту міністра фінансів Великобританії Н. Лемонта на Україну.

Журналістів було також поінформовано, що 8 серпня розпочинається офіційний візит до УРСР міністра закордонних справ Угорської Республіки Г. Єсенські. Програмою передбачається, що він зустрінеться в Києві з першим заступником Голови Верховної Ради УРСР І. Плющем, Прем'єр-міністром УРСР В. Фокіним, міністром закордонних справ УРСР А. Зленком. 9 серпня Г. Єсенські відбуде до Львова, де зустрінеться з керівниками міста та області, представниками угорської громади. Наступного дня високий гість відвідає Ужгород, де він братиме участь у відкритті консульського пункту Генерального консульства Угорської Республіки, зустрінеться з працівниками Центру хунгарології. 11 серпня Г. Єсенські відвідає Мукачеве та Берегове і того ж дня відбуде на батьківщину.

На прес-конференції було також повідомлено, що 22—29 липня в Сенегалі відбувся III конгрес Всесвітньої федерації Асоціацій клубів ЮНЕСКО (ВФКАЮ), під час якого українську Асоціацію клубів ЮНЕСКО було обрано повноправним членом федерації.

СПРИЯТИ розвитку контактів і взаємовигідної торгівлі в галузі охорони здоров'я між Україною і США, налагоджувати зв'язки між медичними закладами, інформувати фірми США про економічні і юридичні зміни в нашій республіці — це передбачено протоколом про співробітництво, підписаним Міністерством охорони здоров'я УРСР і Міністерством торгівлі США. Документ прийнято за підсумками україно-американської економічної конференції з питань розвитку медичної промисловості України, яка завершилася в Києві.

У Кабінеті міністрів СРСР

ПРО ОРГАНІЗОВАНЕ ПОВЕРНЕННЯ КРИМСЬКИХ ТАТАР У КРИМСЬКУ АРСР ТА ГАРАНТІЇ ЩОДО ЇХ ВЛАШТУВАННЯ

З метою створення умов для організованого повернення кримських татар у Кримську АРСР Кабінет міністрів СРСР постановив:

1. Рекомендувати урядам РРФСР, Української РСР, Казахської РСР, Узбецької РСР, Таджицької РСР і республіки Киргизстан утворити в кожній республіці в місцях компактного проживання кримських татар Комісію по вирішенню проблем, пов'язаних із поверненням кримських татар у Кримську АРСР (далі іменується Комісія).

2. Установити, що громадяни з числа кримських татар, які виявили бажання повернутися в Кримську АРСР, повинні звернутися в Комісію за місцем проживання з відповідною заявою. Комісія визначає персональну черговість повернення сімей кримських татар за роками, забезпечує вирішення всіх організаційних питань, пов'язаних з їхнім виїздом, а також організовує видачу главам кримсько-татарських сімей посвідчень, на підставі яких їм надаються гарантії, передбачені цією постановою.

3. Покласти на Раду міністрів Кримської АРСР прийом, розміщення та працевлаштування кримських татар, які повертаються в Кримську АРСР.

Громадянам з числа кримських татар, звільненим з роботи у зв'язку з поверненням на проживання в Кримську АРСР:

зберігається безперервний трудовий стаж для призначення допомоги по державному соціальному страхуванню, якщо перерва в роботі не перевищує трьох місяців, а в разі будівництва індивідуального жилого будинку — одного року. Зазначений період в загальний трудовий стаж не включається. На цих умовах зберігається також безперервний стаж роботи для одержання процентних надбавок до заробітної плати, щорічної винагороди за вислугу років, за підсумками роботи за рік, якщо вони застосовуються за новим місцем роботи, а також інші пільги та виплати, пов'язані з стажем роботи;

відпустка за перший рік роботи надається незалежно від часу, пропрацьованого на новому місці після переїзду;

виплачується при перенавчанні або підвищенні кваліфікації з відривом від виробництва середня заробітна плата за професією, яка заново набувається, на новому місці роботи або доплачується при перепідготовці без відриву від виробництва різниця до середнього заробітку протягом усього періоду навчання.

Рекомендувати керівникам підприємств і організацій за згодою ради підприємства (організації):

проводити за погодженням з профспілковим комітетом на період до трьох місяців доплату особам, які приступили до роботи за новою або суміжною професією, до середнього заробітку, встановленого за професією, що заново набувається;

видавати працівникам із числа кримських татар, які прибули в Кримську АРСР в організованому порядку, допомогу на господарське влаштування.

4. Встановити, що жилі будинки і господарські споруди, які належать кримським татарам, що повертаються, на праві особистої власності, можуть бути передані за їх бажанням місцевим радянським органам з відшкодуванням вартості споруд відповідно до оціночних норм для обов'язкового державного страхування, які діють на даній території.

Особи, які здали за попереднім місцем проживання квартири в будинках державного чи громадського житлового фонду (в тому числі відомчого), мають право на одержання грошової компенсації на придбання або будівництво індивідуального чи кооперативного житла, купівлю квартир. Відшкодування цих затрат провадиться з розрахунку нормативної (оціночної) вартості для даної території одного квадратного метра загальної площі залишеної квартири в державному чи громадському (в тому числі відомчому) житловому фонді. Підлягає відшкодуванню не більше 16 метрів загальної площі на одну людину. Особам, які проживають у квартирах, зайнятих кількома наймачами, відшкодування провадиться за тими ж нормами, виходячи із займаної ними жилої площі і відповідної частини площі підсобних приміщень. Виплата цих сум провадиться за рахунок коштів місцевих радянських органів або інших організацій, у віданні яких залишається вивільнюваний житловий фонд.

Міністерству фінансів СРСР, Міністерству праці і соціальних питань СРСР і Міністерству юстиції СРСР спільно з урядами заінтересованих республік визначити до 1 жовтня 1991 р. порядок виплати зазначеної компенсації.

5. Доручити Міністерству праці і соціальних питань СРСР у місячний строк розробити і затвердити порядок звільнення з роботи громадян з числа кримських татар, які переселяються, а також зразки посвідчень на право надання їм відповідних гарантій.

Міністерству фінансів СРСР виготовити бланки цих посвідчень за рахунок коштів, виділених на організоване повернення кримських татар у Кримську АРСР.

6. Рекомендувати Кабінету міністрів Української РСР і Раді міністрів Кримської АРСР:

Забезпечити виділення кримським татарам, які організовано повернулися в Кримську АРСР на нове місце проживання, земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва (в тому числі для товариств індивідуальних забудовників або власників квартир), надання кредитів на індивідуальне житлове будівництво і влаштування, безперешкодну купівлю будинків (квартир);

встановити порядок надання житла, побудованого цільовим призначенням для кримських татар, що повертаються.

7. Раді міністрів Кримської АРСР оплачувати з коштів, виділених на організоване повернення кримських татар, такі витрати:

Проїзд кримських татар і членів їх сімей з місць виходу до місця вселення по залізниці — в плацкартному вагоні (при проїзді в купейному вагоні оплату витрат провадити за тарифом плацкартного вагона), по шосейних, грунтових дорогах — на автомобільному транспорті загального користування (крім таксі), повітряним транспортом — за тарифом звичайного класу;

перевезення майна залізничним і автомобільним транспортом загального користування у кількості двох тонн на кожного члена сім'ї.

8. Рекомендувати фінансовим органам звільняти громадян від сплати державного мита за нотаріальне засвідчення договорів відчуження жилих будинків, коли однією з сторін є громадяни з числа кримських татар, що повертаються в організованому порядку в Кримську АРСР.

9. Визнати доцільним виплачувати одноразову грошову допомогу в розмірі 2 тис. карбованців громадянам з числа кримських татар, безпосередньо депортованим з Криму в 1944 році, при їх поверненні в Кримську АРСР.

Кримським татарам, які безпосередньо депортовані з Криму і повернулися в Кримську АРСР в період з 1988 року по 1991 рік, зазначену грошову допомогу виплачувати з 1 січня 1992 р.

10. Витрати на проїзд кримських татар і членів їх сімей з місць виходу до місця вселення і за перевезення майна, а також виплати одноразової грошової допомоги громадянам, безпосередньо депортованим з Криму в 1944 році, здійснити з коштів союзного бюджету, які виділяються на організоване повернення кримських татар.

11. Міністерству фінансів СРСР подати в місячний строк у Кабінет міністрів СРСР пропозиції про уточнення союзного бюджету на 1991 рік з урахуванням виділення коштів на організоване повернення кримських татар у Кримську АРСР. Витрати на зазначені цілі в наступні роки передбачати при формуванні проекту союзного бюджету.

12. Контроль за виконанням даної постанови покласти на державну комісію з проблем кримсько-татарського народу.

ГІСТЬ УКРАЇНИ — МІНІСТР ФІНАНСІВ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Протягом двох днів на Україні перебував міністр фінансів Великобританії Н. Лемонт.

Під час візиту високий гість у супроводі державного міністра з питань оборонного комплексу і конверсії В. Антонова та міністра зовнішньоекономічних зв'язків В. Кравченка відвідав київський завод «Алмаз» виробничого об'єднання «Арсенал». Потім Н. Лемонт здійснив поїздку в колгосп імені 40-річчя Жовтня, на базі якого вже кілька років працює спільне українсько-британське підприємство, що впроваджує прогресивні технології вирощування зернових. Побував він і на Бессарабському ринку Києва.

Від імені Прем'єр-міністра УРСР В. Фокіна було дано обід на честь міністра фінансів Великобританії, під час якого відбувся широкий обмін інформацією про перспективи українсько-британських зв'язків.

Фото Олександра **КЛИМЕНКА.**

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
УРСР, 252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:
Приймальня — 446-92-11
Відповідальний секретар — 446-72-63
Завідуючий коректорською 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955
Тираж 155.000
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу на 16 сторінках.

П'ЯТЬ ЗАПИТАНЬ ПРЕЗИДЕНТОВІ

АКАДЕМІЇ ТЕХНОЛОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

11 липня цього року на установчих зборах вчених і науково-технічних спеціалістів було проголошено створення Академії технологічних наук України і обрано її президента — Анатолія Морозова, члена-кореспондента АН УРСР, доктора технічних наук, заслуженого діяча науки і техніки, лауреата державних премій СРСР та державних премій УРСР, головного конструктора системи інформаційного обслуговування Верховної Ради УРСР «Рада».

Це інтерв'ю відбулося через два тижні після зазначеної події.

Запитання перше.

— Анатолію Олександровичу, вітаючи вас з обранням на пост президента, не можу втриматись від певного скепсису — що, знову чергова бюрократична витівка президії АН УРСР?

— Я зразу ж вам заперечу — ні, це нова громадська організація, яка об'єднує на добровільних засадах провідних вчених-технологів і спеціалістів, працюючих у різних галузях народного господарства республіки, з метою ефективного використання їх творчого потенціалу. Аналогічні академії створюються і в інших республіках, зокрема, вони вже є в Росії, Білорусії і Молдові.

Серед фундаторів Академії — Академія наук України і республіканське Міністерство вищої освіти, але жодних бюрократичних структур тут не передбачається. Крім чотирьох віце-президентів, у мене, як у президента, поки що підлеглих немає. Фінансування нашої діяльності беруть на себе засновники і всі, хто бажає стати членом Академії. Причому членські внески сплачують абсолютно всі — від академіків до рядових членів.

Запитання друге.

— У зверненні до вчених та спеціалістів України, поширеному оргкомітетом напередодні ваших установчих зборів, наголошувалося на тому, що однією з визначальних причин створення такої Академії є відсутність економічного, підкреслюю, саме економічного механізму впровадження результатів наукових досліджень у практику. Чи є у вас як у президента чіткі уявлення про цей механізм?

— Перш ніж відповісти на запитання, я, з вашого дозволу, хотів би зробити невеличкий екскурс в історію.

Що таке технологія як поняття? У перекладі з грецької techic — мистецтво, майстерність, вміння і logos — слово. Отже, її в усіх країнах сучасного світу визначають як науку про закономірності виробничих і технічних процесів, мета якої полягає в тому, щоб створювати основи для ефективного конструювання матеріального процесу з метою одержання матеріальних благ.

Згадаймо, наприклад, Японію після другої світової війни. Тоді вона взяла на озброєння новітні технології і почала їх впровадження на своїх виробництвах. Згодом саме це привело до того, що Японія дуже швидко перетворилася на країну, яка не купує, а продає новітні технології і сьогодні є світовим лідером у цьому.

Нові наукові відкриття чи ідеї плідні лише тоді, коли вони народжують нові технології, на основі яких створюються оригінальні прилади, обладнання та виробництва. Україна відома в світі видатними вченими і конструкторами, але технологічні «ноу-хау» (роби, як я) або купувалися за кордоном, або їх було обмаль. До речі, за рівнем технологій упевнено можна визначити рівень розвитку окремої держави і навіть усієї цивілізації.

А тепер давайте проаналізуємо, де саме сконцентровано величезний науковий потенціал республіки з наукоємких технологій? У колективах фундаментальної академічної науки; технологічних інститутів і конструкторських бюро, що входять до складу науково-виробничих об'єднань оборонного комплексу; наукових лабораторій при вузах; галузевих науково-дослідних інститутів.

Ось ми й поставили собі за мету в цей переломний для всіх нас час об'єднати творчий потенціал усіх наукових сил республіки — академічної науки, вузів, галузевих інститутів, промислових підприємств і окремих груп вчених.

Досі ми були пасинками у власному домі. І за ставлення до технологій як до чогось другорядного час нам помстився. Ми передбачаємо не тільки допомогу через спеціальні фонди розвитку, а й введення сертифікації технологій, їх ліцензування і продаж в інші країни.

Запитання третє.

— Роз'єднаність академічної, вузівської і галузевої науки ви розцінюєте як гальмо на шляху науково-технічного прогресу. Але не секрет, і світовий досвід теж про це свідчить, що, зокрема, вузівська наука, якщо вона відповідно фінансується, цілком спроможна самостійно існувати і як джерело унікальних наукових досліджень, і як розробник новітніх технологій. Більше того, не зв'язана бюрократичною системою вона бере на себе і впровадження цих досягнень у практику?

— Так, це може здійснити окремий навчальний заклад, але як виняток, бо в більшості з них такі можливості обмежені саме через відсутність належного матеріального і технічного забезпечення. Це позбавляє їх можливості не тільки самим скористатися власними здобутками, а й зробити їх надбанням суспільства. Але найбільшу стурбованість викликає сьогодні становище галузевих науково-дослідних підприємств. Адже все що народжується в їхніх лабораторіях, є власністю галузі і, на жаль, вузьковідомчі підходи перемагають, бо монопольне право спрацьовує лише в бік обмеження гласності. Тому багато корисного й цікавого, народжуючись у цих стінах, так і залишається в них — за принципом: ні собі, ні людям.

Запитання четверте.

— Одним із джерел нових технологій ви назвали підприємства і науково-виробничі об'єднання оборонного комплексу, частка яких у народному господарстві республіки досить значна. Яким чином ви збираєтесь у межах новоствореної академії впливати на темпи конверсії взагалі і використовувати набутий там технологічний потенціал зокрема?

— Надія на підприємства оборонної галузі грунтується на тому, що саме тут вміють швидко реагувати на новітні технології і раціонально їх використовувати. Ось чому, визначивши головні напрями, в яких спрямовується діяльність Академії, ми поряд із першим своїм завданням — розвиток фундаментальних досліджень по головних напрямах наукоємких технологій і створення інтегрованих комп'ютеризованих замкнутих технологій — визначили й друге — розробка наукових основ конверсії оборонних наукоємких технологій в інтересах народного господарства, і не тільки силами республіки, а й в окремих випадках разом із зарубіжними фірмами. Як бачите, є ближні цілі і є дальні. Діти повинні йти далі своїх батьків, і тут, повертаючись до звинувачень Академії наук УРСР у бюрократизмі і консерватизмі, я мушу зазначити, що, по-перше, в нашій діяльності ми не станемо брати в дорогу найгірше, а будемо розвивати краще. Бо справедливості ради треба зазначити, що з усіх академій, що існують на сьогодні і в республіках, і в СРСР, наша українська була єдиною, спрямованою на кінцевий результат, яким і визначалося, чого ми варті.

Запитання п'яте.

— Оскільки воно останнє, я дозволю поєднати в ньому два, на мій погляд, важливі аспекти.

Яким чином будуватимуться ваші відносини з Міжнародною технологічною академією в Москві — на паритетних засадах чи в ранзі українського філіалу?

І як діяльність новоствореної академії сприятиме зміцненню суверенітету та економічної незалежності України?

— Я б, з вашого дозволу, почав з другого. Створення такої громадської організації стало можливим саме завдяки суверенітету України і утвердженню її економічної незалежності. Чим, як не фундаментом Академії, є наше прагнення створити міжнародні науково-організаційні центри, міжнародні підприємства, журнали, здійснювати обмін вченими і викладачами з відповідними організаціями різних країн світу? Адже це зупинить процес відпливу з України «мізків», провідних вчених-технологів за рахунок підтримки зі спеціальних фондів, які ми маємо створити. І здійснення цього можливе лише за умови тісної співдружності із світовим товариством вчених. На жаль, сьогодні розрив між рівнями нашої вітчизняної технологічної науки і західної не зменшується, а, навпаки, зростає. Що ж до відносин із Міжнародною технологічною академією в Москві, то вони будуються лише як паритетне партнерство. Ось чому ми переконані, що створення нашої Академії та її участь у цій міжнародній організації дадуть можливість використати українським вченим міжнародний досвід у розробці і застосуванні новітніх технологій, а це, в свою чергу, сприятиме консолідації кращих наукових та інженерних сил республіки незалежно від громадянських чи політичних симпатій тих, хто дійсно хоче і може поліпшити життя нашого народу. Наша суверенність у Міжнародній академії — це, власне, рівноправне членство і, ще раз наголошую, співпраця.

— Дякую за інтерв'ю.

Розмову вела
Ірина ПОТАНСЬКА.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Постановою Верховної Ради Української РСР від 28 лютого 1991 року Головою Вищого арбітражного суду Української РСР був обраний Притика Д. М.

Відповідно до Закону Української РСР «Про арбітражний суд» Верховна Рада Української РСР своїми постановами від 25 червня 1991 року сформувала склад Вищого арбітражного суду Української РСР. Згідно цих постанов призначено:

першим заступником Голови Вищого арбітражного суду Української РСР Гречковського М. П. і заступниками Голови Вищого арбітражного суду Української РСР Демченко С. Ф. та Осетинського А. Й.;

арбітрами Вищого арбітражного суду Української РСР: Любинську Т. В., Москаленка В. С., Новікову Т. О., Овечкіна В. Е., Петренко І. А., Пінчука А. М., Плахотнюк С. О., Рибака В. В., Савенко Г. В., Самойлову І. К., Семчука В. В., Фатєєву С. М., Цихоцьку С. М.

Затверджена президія Вищого арбітражного суду Української РСР у складі:

голова президії Притика Д. М.;

члени президії: Гречковський М. П., Демченко С. Ф., Осетинський А. Й., Любинська Т. В., Москаленко В. С., Овечкін В. Е., Пінчук А. М., Плахотнюк С. О.

18—19 липня 1991 року відбувся перший Пленум Вищого арбітражного суду Української РСР. На Пленумі обговорювалися завдання арбітражних судів республіки щодо реалізації положень Закону УРСР «Про арбітражний суд» та питання, пов'язані з забезпеченням захисту республіканського ринку сільськогосподарської продукції в 1991 році. Учасники Пленуму прийняли відповідні рішення.

Верховній Раді Української РСР,
Львівській обласній Раді народних депутатів,
газеті «Голос України»

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

22 червня 1991 року в місті Червонограді з ініціативи міського комітету Компартії України і ради ветеранів Великої Вітчизняної війни та праці відбувся міський мітинг-реквієм у зв'язку з 50-річчям початку Великої Вітчизняної війни. У ньому взяли участь гості з міста Запоріжжя, учасники республіканського маршу миру «Братерство».

Виступаючі з болем і прикрістю говорили про те, що окремі політичні сили та громадські діячі намагаються фальсифікувати історію безприкладної війни, принизити подвиг народу, значення Перемоги. З уст ветеранів війни пролунала критика на адресу міської Ради народних депутатів. Здійснюються акти вандалізму, перейменовуються вулиці, перекреслюються всі здобутки. До думки людей ніхто не прислухається. Політичні амбіції замінили турботу про добробут людей.

Це викликало зворотну реакцію у демократичної влади. 26 червня 1991 року Червоноградська міська Рада народних депутатів прийняла заяву, в якій звинувачують комуністів у вчиненні кримінального злочину, у провокаціях. «...Воєнізовані «червоносотенці» — вандали з благословення партійної еліти підірвали пам'ятник С. Бандері, зривають таблички з його іменем по вулиці С. Бандери у нашому місті, а недавно висадили у повітря пам'ятний знак полеглим у роки другої світової війни під м. Броди». У заяві міськради абсолютно безпідставно докоряється Компартії у закликах до відновлення чергових репресій на зразок 37-го, 40 — 50-х років щодо народу та інших «гріхах». Фактів при цьому не називається.

Користуючись недоторканністю колективного органу влади, демократична влада розпалює ворожнечу між народами, які населяють землі України, провокуючи тим самим людей на непродумані акції та дії. Такого роду заява з боку представників влади є нічим не прикритою провокацією на розправу з інакомислячими, Компартією України, яка, як і всі інші громадські організації, має право на існування.

Ми рішуче протестуємо проти прийнятої шостою сесією Червоноградської міської Ради народних депутатів 26.06.91 заяви і звертаємося до Верховної Ради Української РСР. Вважаємо, що Верховна Рада республіки, як найвищий орган влади суверенної держави, може і повинна дати оцінку непродуманим діям для забезпечення і дотримання спокою і законності на землі, де править «демократична» влада, яка своїми закликами і заявами підбурює людей на ніким не передбачені дії.

І. ТКАЧУК,
секретар Червоноградського міськкому Компартії України.

Телеграфним рядком з Хмельницького

ВТІК З «БІЛОГО ДОМУ»

Багато століначальників донедавна мріяли займати хоч невеличкий кабінет на керівному олімпі, який серед люду називають «білим домом». А оце недавно трапилася сенсація — з «білого дому» втік завідуючий відділом Хмельницького облвиконкому Володимир Черніков. Затишні апартаменти облвиконкому проміняв... на один з кооперативів міста.

ПОКАЗУЄ «ЗБРУЧ»

Волочиське госпрозрахункове об'єднання «Збруч», яке очолює завідуючий сектором організаційно-партійної роботи райкому КПУ Володимир Калинюк, вже три місяці веде щосуботні телевізійні передачі для жителів Волочиського району Хмельницької та Підволочиського району Тернопільської областей. Програму «Збручанський вісник» з сьомої до восьмої години ранку по 2-й програмі УТ веде журналіст Володимир Швець.

СПІВРОБІТНИЧАЮТЬ КДБ і РУХ

Як повідомила група громадських зв'язків облуправління КДБ, на Хмельниччині розгорнулася робота по створенню асоціації реабілітованих жертв репресій 30-х — 40-х та початку 50-х років. У цьому напрямку тісно співробітничають КДБ та крайова організація Руху. До них приєднався і обласний фонд милосердя. Із 39 тисяч реабілітованих подолян поки що знайдено 31 чоловіка, які дожили до наших днів. Пошук триває.

ЖНИВАРІ СТАНУТЬ ТУРИСТАМИ

Таких дощових жнив на Поділлі не було, щонайменше, років десять — п'ятнадцять. І щоб максимально активізувати хлібозбирання, ряд обласних організацій встановив додаткові заходи стимулювання кращих хліборобів. Так, рішенням облвиконкому передбачено переможцям змагання надавати першочергове право у придбанні легкових автомобілів, профспілки разом з перехідним Кубком вручатимуть солідні грошові премії, а обласний комітет комсомолу виділив для кращих молодих хліборобів 80 туристичних путівок у країни Східної Європи.

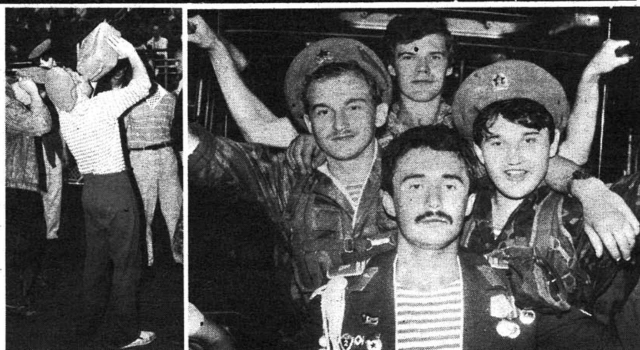
ПРЕМІЯ — ЗА ВОДУ

На території Хмельницької області завершено гідрогеологічні пошуки і бальнеологічні дослідження мінеральних вод типу «Нафтуся» у басейні річки Збруч. Запаси мінеральних вод по чотирьох родовищах дадуть можливість створити курортну зону на 3—3,5 мільйона чоловік на рік. Першозідкривач і відповідальний розвідник родовищ — гідрогеолог Олександр Іщенко. За цю роботу нещодавно Кабінет міністрів СРСР присудив премію у галузі геології за 1991 рік.

Михайло ВАСИЛАШКО.

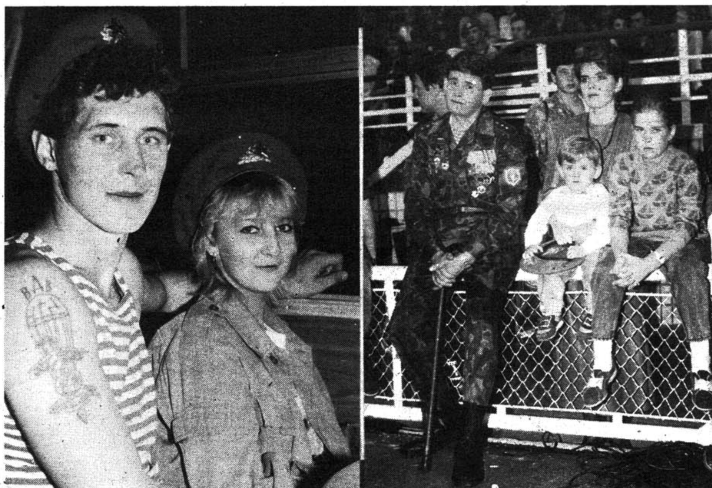
Постфактум

ДЕСАНТ УМІЄ ЗДАТИСЯ

Напередодні минулих вихідних у Києві, за традицією, колишні повітряні десантники відзначили своє свято. Хлопці в тільниках та блакитних беретах, обнявшись, гуляли містом, співали пісень під тихий дзвін бойових нагород. Усі були, більше чи менше, під чаркою, але машини «швидкої допомоги», мобілізовані про всяк випадок, не знадобилися. На стадіоні ЧКВО відбувся концерт, розпочатий ансамблем столичного ЗМОПу піснею про загиблого друга. Трибуни, заповнені десантниками, встали й скинули берети. Але бойові виступи ЗМОПу було сприйнято з іронією. Хтось із десантників навіть узявся довести, що ЗМОПівці застосовують «хитру» цеглу і, щоб усі бачили, легко переламав ту цеглину об власну голову. Взагалі, мені здається, свято було вдалим. Я вже давно не бачив стільки людей, котрі б щиросердно отак сміялися, жартували, аплодували. Під кінець дня десантники культурно здали взяте ними місто і самі потихеньку пішли здаватися — матерям, сестрам, дружинам, нареченим...

Андрій КОТЛЯРЧУК.
Фото автора.

Передплата-

ГРУПА ПІДТ

У корпункт зателефонував депутат ... ловний лікар тубдиспансеру Анатолій З...

— А ви знаєте, що у Ніжині створе... газети!

— Приємно про це чути!

— Наша група — це місцеві лікарі, ... України» нам подобається за незалеж... на історичну тематику, небуденні новин...

— Як же нас збираєтесь підтримуват...

— По-перше, власною передплатою ... пагандою газети. Ми здійснюємо про... на селі. А там, до речі, ще не всі зна... публіці нове цікаве видання. Тож пост... чанам про правдиве слово нашої улюб...

Дізнаюсь, що у планах групи підтри... ду з кращих публікацій «Голосу Укра... серпня газету передплатили 30 праці... ж, приємна звістка. Побільше б таких ... місцях!

власк...

Чернігів.

Телеграфним рядком з Луг...

РУЛЕТКА ПЕРЕБУДОВИ

При Луганському міськвиконкомі, у відділі малого бізнесу — готовий пакет пропозицій по впорядкуванню азартних ігор.

Приватні особи, які одержать ліцензії на ігорний бізнес, зможуть торгувати міцними напоями промислового виготовлення.

Останнє слово за виконкомом.

БЕЗПЛАТНА ЮШКА

Створено обласне відділення Всесоюзного громадського фонду захисту від безробіття. Кілька підприємств-фундаторів зробили вступні внески по 30 тисяч карбованців. У роздумі промислові гіганти. Наприклад, Комунарський металургійний комбінат, на якому не вистачає дві тисячі робітників.

НЕ ПОСТУПАЮТЬСЯ «ПРИНЦИПАМИ»

В обласний комітет захисту справи і імені Леніна об'єдналися кілька партійних комітетів:

— Саме первинним організаціям, які ще зберегли дух більшовизму, — виголосила установча конференція, — належить сперти грудьми наступ політичного нігілізму.

ВИ НЕ ОДНІ, ПОКИ МИ З ВАМИ

Міцне підтримка місцевих журналістів колегам-газетя...

Цифровий калейдоскоп

ЛІСИ ЛИСІЮТЬ

За даними Міністерства статистики Української РСР, у 1990 році в нашій республіці загинуло 4083 гектара лісових насаджень. І хоча ця цифра на 3 відсотки (125 га) менша від минулого року, втішного мало, тим паче, що три чверті загиблих лісів становлять хвойні.

Дві третини загиблих насаджень припадає на територію Житомирської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Херсонської та Чернігівської областей.

Від 7 до 17 відсотків вкритої лісом території Харківської, Сумської, Чернігівської та Івано-Франківської областей уражені шкідниками та хворобами. Загалом же по Україні на кінець 1990 року площа осередків лісових шкідників та хвороб становила 344 тисячі гектарів або 4 відсотки від загальної площі лісового масиву.

Загинуло протягом року

Причина	Площа	Від загальної площі загиблого лісу (відсотки)
— від несприятливих погодних умов	2024	50
— від лісових пожеж	1157	28
— від хвороб лісу	323	8
— від ураження шкідливими комахами та дикими тваринами	303	7
— від впливу антропогенних факторів	276	7

Отже, керівники таких підприємств, як Рівненське та Черкаське виробничі об'єднання «Азот» Держасоціації «Агрохім», Черкаської ТЕЦ, Зміївської ДРЕС; Міненерго УРСР, Балаклійського цементно-шиферного комбінату Харківської області Держасоціації «Союзбудматеріали» та багатьох інших, причетних до промислового забруднення атмосфери, скоро по темпах знищення лісових насаджень наздоженуть шкідливих комах та диких звірів, у змаганнях на ефективність «гоління» території нашої республіки їм (керівникам) та нам (людям) лишилось подолати всього 27 гектарів нашого зеленого друга, з яким ми спочатку боремось, а коли поборемо — починаємо рятувати. Так, у 1990 році порівняно з попереднім, вдалося зменшити площу осередків шкідників та хвороб лісу аж на 1 відсоток, тобто на 98 тисяч гектарів. Залишаються ураженими: — хворобами — 227 тисяч гектарів; — листогризучими шкідниками — 89 тисяч гектарів; — хвоегризучими шкідниками — 21 тисяча гектарів; — іншими шкідниками — 7 тисяч гектарів.

Для боротьби з цією напастю застосовуються різноманітні методи, які свідчать про щире опікування людей долею оспіваних у піснях лісів, гаїв та інших казкових місць, де і кисень, і гриби, і ягоди, і звір усякий (тобто м'ясо), і лікарські рослини, і чого тільки немає...

І цією боротьбою в минулому році було охоплено:

Заходи	Тисяч гектарів
Захист лісів від шкідників та хвороб біологічними методами	278,0
Авіахімборотьба	20,2
Наземні хімічні заходи боротьби	6,4
Авіаційна охорона лісів від пожеж	4000,0

Ніби все є, все передбачено, все охоплено. Невідомо лише, до якої категорії шкідників віднести ту категорію двоногих, дворуких і одноголових істот, які однією частиною голови дозволяють будувати і вводити в експлуатацію без очисних споруд екологічно шкідливі підприємства, а другою (яка мало не лусне від напруги) — думають, де взяти кошти на захист природи і як саме її захистити від... себе?

Катерина ВОРОНЕНКО.

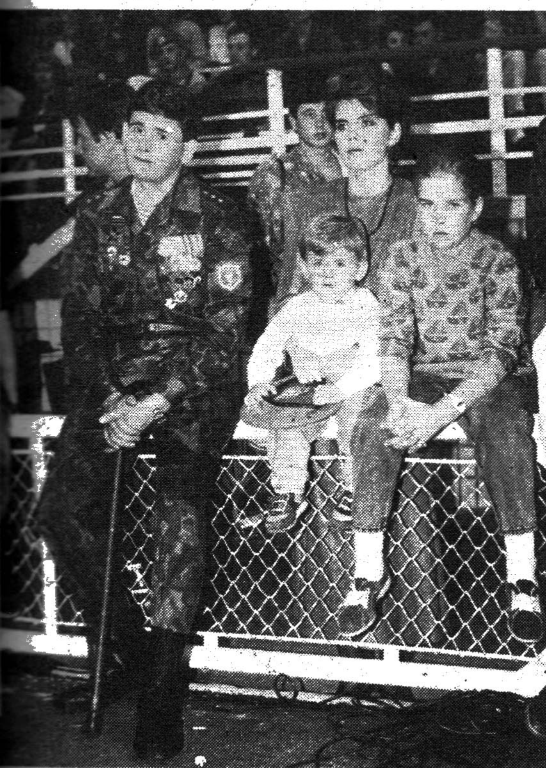
...тфактум

...Києві, ...

було сприйнято з іронією. Хтось із десантників навіть узявся довести, що ЗМОПівці застосовують «хитру» цеглу і, щоб усі бачили, легко переламав ту цеглину об власну голову. Взагалі, мені здається, свято було вдалим. Я вже давно не бачив стільки людей, котрі б щиросердно отак сміялися, жартували, аплодували. Під кінець дня десантники культурно здали взяте ними місто і самі потихеньку пішли здаватися — матерям, сестрам, дружинам, нареченим...

Андрій КОТЛЯРЧУК.
Фото автора.

Передплата-92

ГРУПА ПІДТРИМКИ

У корпункт зателефонував депутат Ніжинської міськради, головний лікар тубдиспансеру Анатолій Загуменний:

— А ви знаєте, що у Ніжині створена група підтримки вашої газети!

— Приємно про це чути!

— Наша група — це місцеві лікарі, медичні сестри. «Голос України» нам подобається за незалежну позицію, цікаві статті на історичну тематику, небуденні новини з усієї України.

— Як же нас збираєтесь підтримувати!

— По-перше, власною передплатою. По-друге, активною пропагандою газети. Ми здійснюємо профілактичні огляди людей на селі. А там, до речі, ще не всі знають, що з'явилось у республіці нове цікаве видання. Тож постараємось розповісти сільчанам про правдиве слово нашої улюбленої газети.

Дізнаюсь, що у планах групи підтримки — виготовлення стенду з кращих публікацій «Голосу України», агітаційні виступи. 5 серпня газету передплатили 30 працівників тубдиспансеру. Що ж, приємна звістка. Побільше б таких груп підтримки було на місцях!

Сергій ПАВЛЕНКО,
власкор «Голосу України».

Чернігів.

Телеграфним рядком з Луганська

РУЛЕТКА ПЕРЕБУДОВИ

При Луганському міськвиконкомі, у відділі малого бізнесу — готовий пакет пропозицій по впорядкуванню азартних ігор.

Приватні особи, які одержать ліцензії на ігорний бізнес, зможуть торгувати міцними напоями промислового виготовлення.

Останнє слово за виконкомом.

БЕЗПЛАТНА ЮШКА

Створено обласне відділення Всесоюзного громадського фонду захисту від безробіття. Кілька підприємств-фундаторів зробили вступні внески по 30 тисяч карбованців. У роздумі промислові гіганти. Наприклад, Комунарський металургійний комбінат, на якому не вистачає дві тисячі робітників.

НЕ ПОСТУПАЮТЬСЯ «ПРИНЦИПАМИ»

В обласний комітет захисту справи і імені Леніна об'єдналися кілька партійних комітетів:

— Саме первинним організаціям, які ще зберегли дух більшовизму, — виголосила установча конференція, — належить сперти грудьми наступ політичного нігілізму.

ВИ НЕ ОДНІ, ПОКИ МИ З ВАМИ

Міцніє підтримка місцевих журналістів колегам-газетярам [illegible]лодіжки [illegible]лодогвардієць», які програли в обласному суді процес проти Жовтневого районного суду Луганська і мусять сплатити штраф за «моральні збитки» служителям Феміди у розмірі 40 тисяч карбованців. Визріває ідея створення фонду допомоги.

ПІПЛ ТУ ПІПЛ

— Що вас найбільше вразило в нашому місті, — спитали на прес-конференції юних американців, які відвідали Луганськ в рамках руху «Піпл [illegible] піпл» [illegible] Людина до людин[illegible].

— Коли люди в магазинах, дізнавшись, хто ми, пропускали вперед без черги. За ваших умов це великодушний вчинок. У нас би так не зробили.

«Я, ЗВИЧАЙНО, П[illegible]ЕРНУСЬ

За[illegible]ив земл[illegible], приїхавши на відпочинок до сім'ї, народний депутат СРСР, член Верховної Ради і групи «Союз» вчорашній коваль тепловозобудівного заводу Сергій Кателевський. Цю заяву він зробив у відповідь на звинувачення трудового колективу про негласне звільнення з підприємства і таємний переїзд до Москви.

— Майбутнє, знаєте, краще бачиться не з Кремля, а з заводської прохідної...

Сергій СКИБА,
вл[illegible]ний кор[illegible]пондент
«[illegible]осу Украї[illegible]».

Меморіал

СТАРА ВІЙНА, СТАРА ...

З тих 15 тисяч польських військовослужбовців, захоплених Червоною Армією в полон 1939 року і згодом розстріляних берїївськими опричниками, 4 тисячі загинули у Харкові. Де їхні могили?

Починаючи з листопада минулого року, головна військова прокуратура, управління КДБ по Харківській області, відповідні відомства польської сторони проводять спільне розслідування за фактом порушеної . Комітетом держбезпеки карної справи, зібрано майже 100 томів документів, складені списки польських офіцерів, які, судячи з усього, були розстріляні у Харкові і таємно поховані неподалік від міста. Чи відповідає версія дійсності — відповість ексгумація.

У зв'язку з її проведенням до Харкова прибули представники військових прокуратур Польщі та нашої країни, слідчі, криміналісти, численні експерти. Визначено місце поховання. Розпочалася ро...

Знак біди

У КВАРТИРІ — РАДІАЦІЯ

В обласному відділі охорони здоров'я можна зустріти колишніх чорнобильців, жителів Прип'яті, котрі прийшли, щоб з'ясувати рівень радіації у своїх нових херсонських квартирах.

— Після аварії на ЧАЕС у Херсон прибуло десь 200 — 300 чоловік. Усі ми — із забрудненої зони, — розповіла жителька вулиці Ворошилова Н. Андюк. Невдовзі виявилося, що в деяких квартирах стіни «фонують». Сюрприз піднесли будівельні матеріали з Токівського кар'єру Дніпропетровської області, які використовувались для спорудження будинків у Тиврівському мікрорайоні.

У різних місцях прилади показують від 35 до 60 мікрорентген на годину. Спеціалісти заспокоюють, мовляв, це норма, загрози здоров'ю нема. Однак тих, хто одного разу вже зазнав лиха, і маленька доза радіації починає непокоїти.

Жінка прочитала в наукових журналах, що існують спеціальні ізолюючі матеріали, які перешкоджають проникненню радіації у житлові приміщення. Їх можна придбати за рубежем, звісно, за валюту. Але хто потурбується про це? Звичайної шпалери — і тієї не дістанеш.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Херсон.

КОЛИ ВІДСУТНІСТЬ КОВБАСИ — НА КОРИСТЬ

Олександрійський м'ясокомбінат (Кіровоградська область) згідно з технологією у 1970—72 роках мав бути обладнаний радіоізотопними приладами «ГР-6», які містять у собі радіоактивний цезій. Із невідомих причин прилади встановлені не були. І протягом майже 20 років вони знаходяться без догляду на території комбінату. З вересня 1990 року адміністрація підприємства попереджена про небезпеку радіоактивного забруднення території комбінату і його продукції, але ніяких заходів не вживалося.

Тільки після втручання обласної санепідстанції, облуправління КДБ і міського штабу цивільної оборони почалися роботи по запобіганню можливої радіоактивної катастрофи. Втім, прилади «ГР-6» й досі не захоронені.

Інформаційне агентство «Євро-ІКС».

Цифровий калейдоскоп

ЛИСІЮТЬ

...ської та Чернігів...
...7 відсотків вкри...риторії Харківсь...ої, Чернігівської ...анківської облас... шкідниками та ... Загалом же по ...кінець 1990 року ...ередків лісових ... хвороб станови...чі гектарів або ... від загальної ...ого масиву.

Площа	Від загальної площі загиблого лісу (відсотки)
2024	50
1157	28
323	8
303	7
276	7

...ерного комбінату ... області Держ...озбудматеріали» ...інших, причетних ...ого забруднення ...скоро по темпах ... насаджень наздоженуть шкідливих комах та диких звірів, у змаганнях на ефективність «гоління» території нашої республіки їм (керівникам) та нам (людям) лишилось подолати всього 27 гектарів нашого зеленого друга, з яким ми спочатку боремось, а коли поборемо — починаємо рятувати. Так, у 1990 році порівняно з попереднім, вдалося зменшити площу осередків шкідників та хвороб лісу аж на 1 відсоток, тобто на 98 тисяч гектарів. Залишаються ураженими: — хворобами — 227 тисяч гектарів;

— листогризучими шкідниками — 89 тисяч гектарів;

— хвоєгризучими шкідниками — 21 тисяча гектарів;

— іншими шкідниками — 7 тисяч гектарів.

Для боротьби з цією напастю застосовуються різноманітні методи, які свідчать про щире опікування людей долею оспіваних у піснях лісів, гаїв та інших казкових місць, де і кисень, і гриби, і ягоди, і звір усякий (тобто м'ясо), і лікарські рослини, і чого тільки немає...

І цією боротьбою в минулому році було охоплено:

Заходи	Тисяч гектарів
Захист лісів від шкідників та хвороб біологічними методами	278,0
Авіахімборотьба	20,2
Наземні хімічні заходи боротьби	6,4
Авіаційна охорона лісів від пожеж	4000,0

Ніби все є, все передбачено, все охоплено. Невідомо лише, до якої категорії шкідників віднести ту категорію двоногих, дворуких і одноголових істот, які однією частиною голови дозволяють будувати і вводити в експлуатацію без очисних споруд екологічно шкідливі підприємства, а другою (яка мало не лусне від напруги) — думають, де взяти кошти на захист природи і як саме її захистити від... себе?

Катерина ВОРОНЕНКО.

На приз «Голосу України»

ПОЧАТОК — НЕ МЕД...

Зі смаком зроблена ваза — Кубок нашої газети, симпатичні чайнички з емблемою клубу «Сокіл» — призи найкращим гравцям кожного матчу, які вручають спонсори, яскраві вимпели, спеціально випущені до турніру, — надають змаганням хокеїстів у столиці України додаткової святковості.

А почалися вони відразу з сенсації. Молода команда ШВСМ — «Сокіл» (Київ), яку очолюють відомі у минулому майстри Олександр Сеуканд і Олег Ісламов, взяла гору над одним із найменитіших клубів Чехо-Словаччини — братіславським «Слованом» — 5:4 (1:2, 2:0, 2:2). Шайби закинули: у господарів — Савченко (20, 51), Ніколаєв (29), Гончаренко (40), Бурханов (58); у гостей — А. Райчак (13), Пажитка (20), Ондрейчка (48), Руснак (57).

Слід сказати, що «школярі» посилилися кількома гравцями «Сокола»: воротарем Ткаченком, а ще й Бурхановим, Кулабуховим, Свинцицьким, Савченком та Бобровниковим. Втім, і «свої» гравці ШВСМ дуже старалися. Мені сподобалися, зокрема, Ніколаєв, Пролигін, Семенченко — їм по 17—19 років.

Ну, а найбільший інтерес, зрозуміло, був до поєдинку «Сокіл» — «Ільвес». Забігаючи наперед, повідомимо результат: 1:2 (0:2, 0:0, 1:0). У переможців відзначилися: Кііскі (5, більшість), Ярвенпяя (9, меншість); у переможених — Гунько (51).

Швидкість, чіпкість, атлетизм — ось складові переваги команди з Тампере у першому періоді. Додамо до цього й те, що «Ільвес» очолює Анатолій Богданов, який знає всі секрети киян — своїх недавніх підопічних. У складі гостей виступає кілька відмінних виконавців: колишній московський динамівець Глушенков (захисник), у минулому форвард ленінградського СКА Лавров, елегантний нападаючий Ялло, який провів кілька сезонів у НХЛ і має в послужному списку низку матчів у збірній Суомі. Нарешті, високий клас демонстрував чудовий голкіпер Таммі, який надійно захищає ворота і збірної Фінляндії.

А от у другому періоді гра вирівнялася, а в заключному — вже «Сокіл» мав маленьку перевагу. Хоча, повторюю, «Ільвес» сподобався глядачам, мабуть, більше. І це комплімент насамперед на адресу Анатолія Богданова. Його тренерський почерк помітний.

— Програвати, звичайно, прикро, — сказав мені форвард «Сокола» Анатолій Найда, з яким поверталися разом додому (обидва київські клуби на своїх базах розмістили на період турніру команди гостей, і життя не на зборах — теж своєрідне випробування для наших земляків-хокеїстів). — Початок, як бачимо, — не мед. Але слід врахувати, що ми ще продовжуємо тренування і на землі. А це означає, що легкість, швидкість прийдуть до нас згодом...

Учора на турнірі був черговий ігровий день. Першим відбувся поєдинок ШВСМ — «Сокіл» — «Ільвес». Його рахунок — 4:1 на користь киян. Ще одна сенсація.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Футбол

ДВА — У ВОРОТАХ, ДВА... «НІЗЗЯ»

Зіграно чергові матчі чемпіонату СРСР у вищій лізі. Одеський «Чорноморець» виявив неабияку волю в Москві, граючи проти «Спартака». Господарі (Черенков) у другому таймі відкрили рахунок. Здавалося, поїзд пішов. Але український колектив таки вийшов із «штопора» і встановив рівновагу. Гецько позбавив спартаківців вкрай важливого очка.

Перемогу на виїзді здобув «Дніпро». В Донецьку він переграв місцевий «Шахтар» — 1:0. Відзначився Ю. Петров (49 хвилина).

Київські динамівці в останніх матчах більше засмучували своїх прихильників, яких і так на трибунах Республіканського стадіону збирається дедалі менше. Тому в поєдинку з аутсайдером — «Паміром» з Душанбе — наші земляки були максимально мобілізованими. І здобули переконливу перемогу — 2:0. Голи забили: Саленко (32, з пенальті), Ковалець (57).

Трохи здивувало суддівство арбітра з Москви В. Купряжкіна. З такою кваліфікацією обслуговувати матчі клубів вищої ліги просто не можна. І річ не в тому, що В. Купряжкін не зарахував ще два м'ячі у ворота «Паміра». Він і його помічники припускалися часто-густо буквально школярських помилок.

Юрій САЙ.

ГОЛОС України

...ІМКИ

...кої міськради, го-
...ий:
...а підтримки вашої

...ні сестри. «Голос
...цію, цікаві статті
... України.

...ге, активною про-
...ні огляди людей
...з'явилось у рес-
...ь розповісти сіль-
...ети.
...иготовлення стен-
...таційні виступи. 5
...убдиспансеру. Що
...дтримки було на
... ПАВЛЕНКО,
...осу України».

...кки ...лодогвар-
...програли в облас-
...оцес проти Жовт-
...ного суду Луган-
...ь сплатити штраф
...і збитки» служи-
...ій у розмірі 40
...ванців. Визріває
...ня фонду допомо-

... ПІПЛ
...с найбільше вра-
...му місті,— спи.
...прес-конференції
...канців, які відві-
...ьк в рамках руху
...пл» Людина до

... люди в магази-
...ись, хто ми, про-
...ред без черги.
...ов це великодуш.
...У нас би так не

...АЙНО,
...УСЬ
...емл... приїхав-
...чинок до сім'ї,
...депутат СРСР,
...ної Ради і гру-
...чорашній коваль
...івного заводу
...евський. Цю за-
...бив у відповідь
...ення трудового
...о негласне звіль-
...риємства і таєм-
...до Москви.
...тне, знаєте, кра-
...не з Кремля, а
... прохідної...
...ргій СКИБА,
... кореспондент
...Украї...

Меморіал

СТАРА ВІЙНА, СТАРА ВИНА

З тих 15 тисяч польських військовослужбовців, захоплених Червоною Армією в полон 1939 року і згодом розстріляних берійськими опричниками, 4 тисячі загинули у Харкові. Де їхні могили?

Починаючи з листопада минулого року, головна військова прокуратура, управління КДБ по Харківській області, відповідні відомства польської сторони проводять спільне розслідування за фактом порушеної . Комітетом держбезпеки карної справи, зібрано майже 100 томів документів, складені списки польських офіцерів, які, судячи з усього, були розстріляні у Харкові і таємно поховані неподалік від міста. Чи відповідає версія дійсності — відповість ексгумація.

У зв'язку з її проведенням до Харкова прибули представники військових прокуратур Польщі та нашої країни, слідчі, криміналісти, численні експерти. Визначено місце поховання. Розпочалася робота по частковому розкриттю могили. За деякими даними, всі розстріляні поляки були скинуті у траншею на глибину близько 4 метрів. Є побоювання, що місце злочину заміноване. До 9 липня передбачається виконати всі заходи по встановленню фактів розстрілу. Головне завдання слідства, як було заявлено представниками обох сторін, встановити істину. Політичні аспекти поки що не обговорюються.

Микола КОСИЙ.

Знак біди

У КВАРТИРІ — РАДІАЦІЯ

В обласному відділі охорони здоров'я можна зустріти колишніх чорнобильців, жителів Прип'яті, котрі прийшли, щоб з'ясувати рівень радіації у своїх нових херсонських квартирах.

— Після аварії на ЧАЕС у Херсон прибуло десь 200 — 300 чоловік. Усі ми — із забрудненої зони,— розповіла жителька вулиці Ворошилова Н. Андюк. Невдовзі виявилося, що в деяких квартирах стіни «фонують». Сюрприз піднесли будівельні матеріали з Токівського кар'єру Дніпропетровської області, які використовувалися для спорудження будинків у Тиврівському мікрорайоні.

У різних місцях прилади показують від 35 до 60 мікрорентген на годину. Спеціалісти заспокоюють, мовляв, це норма, загрози здоров'ю нема. Однак тих, хто одного разу вже зазнав лиха, і маленька доза радіації починає непокоїти.

Жінка прочитала в наукових журналах, що існують спеціальні ізолюючі матеріали, які перешкоджають проникненню радіації у житлові приміщення. Їх можна придбати за рубежем, звісно, за валюту. Але хто потурбується про це? Звичайної шпалери — і тієї не дістанеш.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Херсон.

КОЛИ ВІДСУТНІСТЬ КОВБАСИ — НА КОРИСТЬ

Олександрійський м'ясокомбінат (Кіровоградська область) згідно з технологією у 1970—72 роках мав бути обладнаний радіоізотопними приладами «ГР-6», які містять у собі радіоактивний цезій. Із невідомих причин прилади встановлені не були. І протягом майже 20 років вони знаходяться без догляду на території комбінату. З вересня 1990 року адміністрація підприємства попереджена про небезпеку радіоактивного забруднення території комбінату і його продукції, але ніяких заходів не вживалося.

Тільки після втручання обласної санепідстанції, облуправління КДБ і міського штабу цивільної оборони почалися роботи по запобіганню можливої радіоактивної катастрофи. Втім, прилади «ГР-6» й досі не захоронені.

Інформаційне агентство «Євро-ІКС».

Реалії

ДРІМАВ КОНВОЇР...

Надзвичайна пригода сталася в ніч на 2 серпня: з ізолятора тимчасового утримання міста Мукачева втекли чотири небезпечних злочинці — Василь Деркач, Алім Касімбеков, Олександр Ужаков та Юлій Балог.

Змовившись, вони розпочали під одними з нар демонтаж цеглин, і незабаром лаз був готовий. На жаль, наглядачі не помітили будівельних старань своїх підопічних. Продрімав черговий конвоїр і втечу. Тривога прозвучала близько четвертої години, але сильний дощ, як кажуть, змив усі сліди. Розпочалися інтенсивні пошуки. Оперативну групу очолив начальник УВС області генерал Сірик. Вжиті заходи дозволили вже того дня затримати Ужакова. Опівночі в Чинадіївському циганському таборі заарештували Балога. Наступного дня поблизу такого ж поселення виявили Касімбекова. «В бігах» поки що Деркач, який, за словами його співкамерників, і підмовив їх на цей вчинок.

...ДРІМАЛИ КОНДИТЕРИ

Торік на Берегівщині через халатність кондитерів, які використовували для виготовлення солодкої продукції несвіжі яйця, одержали отруєння близько півсотні чоловік. Один з потерпілих — 16-річний хлопчик — помер. Лікарі доклали чимало зусиль, аби врятувати інших. Та, видно, трагедія не стала гірким уроком. «Досвід» берегівчан запозичили працівники одного з кафе села Невицьке Ужгородського району. Від випущеного ними морозива жертвами харчового отруєння стали 40 чоловік.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

Закарпатська область.

Роздуми над пляшкою

Не загравайся

Мабуть, кожному знайома така сценка з нашого повсякдення. Йдеш хідником, ніби зовсім байдуже погойдуючи плетеною торбиною-авоською, в якій — кілька бляшанок салату «дальневосточного из морской капусты» чи там якийсь кілограм ананасів. Ідеш, а навстріч тобі:

— А скажіть, добродію, де купували...

Ти ж, багатозначно зводячи погляд дуже високо, відповідаєш:

— Та це знайомі дістали...

— А-а! — чемно каже стрічний і йде собі далі.

Отож, побачивши цю пляшку, не запитуйте, де, мовляв, купували шампанське (багато наших людей все ще переконані, що Шампань знаходиться в Джанкойському районі або принаймні верстов за п'ять од Скадовська). Не купував я. Знайомий привіз пляшку звідтіля, куди її експортували звідсіля.

Презент, так би мовити.

Під час неофіційної презентації з подивом розглядав наклейку. Чудеса та й годі! Вгорі рядок: «Импортировано из СССР». Внизу рядок: «Изготовлено на Украине для в/о «Укрвинимпекс». Киев». Спробуйте втямити, звідкіля ж усе-таки «импортовано», якщо «изготовлено» для в/о «Укрвинимпекс»? Нарешті збагнув — у назві кроїться розгадка. Адже «Советское игристое» по-українськи означає «радянське грайливе». Себто, гра така...

— Хочу валютки, — грайливо каже «Укрвинимпекс».

— Дзуськи, — не менш грайливо кажуть йому. — Імпортовано від нас. Тому й валютка буде нам.

— Але ж ізготовлена для нас...

— Але ж ви залежите від нас.

— Але ж ми вже незалежні. У нас є декларація.

— А у нас є центр.

— Плюю на центр.

— Но-но! Ти грай, та не загравайся. Один з ваших уже плював на папу. Що було потім, сам знаєш...

Ось така, шановні краяни, була в мене презентація пляшки, яку вам сьогодні щастить побачити на знімку. Валютки хочете?

Євген УКРАЇНЕЦЬ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Коротко

ЗНАХАБНІВ МИШКО

Йдеться про ведмедя, від якого не мають спокою чабани і доярки полонин, де випасається худоба з присілків Текучого, Вижнього Березова, Акрешарів, що на Косівщині. Ціни на м'ясо його не турбують. Вже загриз три корови, три телиці, дві вівці. Він ще й шантажист: чабани розповідають, що ведмідь, терзаючи жертву, реве так, що кров холоне в жилах. Є небезпека, що на осінь розбишака спуститься з полонини вслід за чабанами. Хижака слід ліквідувати. Але на це потрібен дозвіл. А його нема.

Ярослав ПЕРЕГІНЕЦЬ.

Івано-Франківськ.

ПОГОДА

7—8 серпня на території України без опадів, лише 7 серпня в південних областях місцями короткочасні дощі з грозами. Вітер слабкий. Температура вдень — 24—29, подекуди 30—34, вночі 14—20 градусів.

По Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер слабкий. Температура 24—29, місцями 30—32 градуси.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

На приз «Голосу України»

...АТОК — НЕ МЕД...

...зроблена ваза — Кубок нашої газети, симпатичні ...емблемою клубу «Сокіл» — призи найкращим грав... матчу, які вручають спонсори, яскраві вимпели, ...випущені до турніру,— надають змаганням хокеї...ці України додаткової святковості.

...я вони відразу з сенсації. Молода команда ШВСМ (Київ), яку очолюють відомі у минулому майстри ...еуканд і Олег Ісламов, взяла гору над одним із ...их клубів Чехо-Словаччини — братіславським «Сло...» 4 (1:2, 2:0, 2:2). Шайби закинули: у господарів ... (20, 51), Ніколаєв (29), Гончаренко (40), Бурханов ...й — А. Райчак (13), Пажитка (20), Ондрейчка (48),

...ти, що «школярі» посилилися кількома гравцями ...ротарем Ткаченком, а ще й Бурхановим, Кулабу...ицьким, Савченком та Бобровниковим. Втім, і ...і ШВСМ дуже старалися. Мені сподобалися, зок...єв, Пролигін, Семенченко — їм по 17—19 років. ...більший інтерес, зрозуміло, був до поєдинку «Со...ьвес». Забігаючи наперед, повідомимо результат: ... 1:0). У переможців відзначилися: Кііскі (5, біль...нпяя (9, меншість); у переможених — Гунько (51). ... чіпкість, атлетизм — ось складові переваги ...ампере у першому періоді. Додамо до цього й те, ... очолює Анатолій Богданов, який знає всі секрети ...їх недавніх підопічних. У складі гостей виступає ...нних виконавців: колишній московський динамі...ков (захисник), у минулому форвард ленінградсь...авров, елегантний нападаючий Ялло, який провів ...ів у НХЛ і має в послужному списку низку матчів ...омі. Нарешті, високий клас демонстрував чудовий ...ммі, який надійно захищає ворота і збірної Фін...

...угому періоді гра вирівнялася, а в заключному — ... мав маленьку перевагу. Хоча, повторюю, «Ільвес» ...глядачам, мабуть, більше. І це комплімент насампе...су Анатолія Богданова. Його тренерський почерк

...вати, звичайно, прикро,— сказав мені форвард ...натолій Найда, з яким поверталися разом додому ...ські клуби на своїх базах розмістили на період ...анди гостей, і життя не на зборах — теж своєрід...вання для наших земляків-хокеїстів). — Початок, ... не мед. Але слід врахувати, що ми ще продов...вання і на землі. А це означає, що легкість, швид...уть до нас згодом...

...турнірі був черговий ігровий день. Першим відбув... ШВСМ — «Сокіл» — «Ільвес». Його рахунок — ...ть киян. Ще одна сенсація.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Футбол

ДВА—У ВОРОТАХ, ДВА... «НІЗЗЯ»

Зіграно чергові матчі чемпіонату СРСР у вищій лізі. Одеський «Чорноморець» виявив неабияку волю в Москві, граючи проти «Спартака». Господарі (Черенков) у другому таймі відкрили рахунок. Здавалося, поїзд пішов. Але український колектив таки вийшов із «штопора» і встановив рівновагу. Гецько позбавив спартаківців вкрай важливого очка.

Перемогу на виїзді здобув «Дніпро». В Донецьку він переграв місцевий «Шахтар» — 1:0. Відзначився Ю. Петров (49 хвилина).

Київські динамівці в останніх матчах більше засмучували своїх прихильників, яких і так на трибунах Республіканського стадіону збирається дедалі менше. Тому в поєдинку з аутсайдером — «Паміром» з Душанбе — наші земляки були максимально мобілізованими. І здобули переконливу перемогу — 2:0. Голи забили: Саленко (32, з пенальті), Ковалець (57).

Трохи здивувало суддівство арбітра з Москви В. Купряжкіна. З такою кваліфікацією обслуговувати матчі клубів вищої ліги просто не можна. І річ не в тому, що В. Купряжкін не зарахував ще два м'ячі у ворота «Паміра». Він і його помічники припускалися часто-густо буквально школярських помилок.

Юрій САЙ.

Кримінальна хроніка

МІНЯЙТЕСЯ, ЧОРНОБРОВІ, ТА НЕ ЖИГУЛЯМИ

Їдучи власною автомашиною на відпочинок по трасі Ленінград — Одеса, житель Гомельської області Валентин Г. із сім'єю о першій годині ночі зупинилися на нічліг біля села Сирай Козелецького району. Не встигли полягати спати, як підкотили «Жигулі», а з них вийшли два молодики. Погрожуючи Валентину фізичною розправою, вони відібрали нове запасне колесо, а йому залишили старе.

Не думали грабіжники, що через кілька годин вони будуть викриті. Тепер дорого обійдеться цей обмін 22-річному жителю Козельця Олегу Ф. і 19-річному Станіславу Д. із села Гарбузин. Проти них порушено кримінальну справу.

Анатолій СЕНЧУК,
співробітник УВС Чернігівської області.

Черговий по випуску новин Віталій ЖЕЖЕРА. Тел. 441-86-20

А В НАС У ДВОРІ

Стою на балконі і задихаюся від «бензинових парфумів». Через кожну хвилину-дві на асфальтову смугу подвір'я в'їздить автомобіль, під'їжджає до під'їзду і сигналить. Скільки отак за день? Може, сто, двісті разів.

Двір наш великий, засаджений розкішними деревами, але під кожним з них стоять автомашини. Нікуди вже тікати від їх смороду, нафтових плям і зойку клаксофонів. А хіба на інших подвір'ях, у жилих квартирах не те саме?

Кажуть, у найбільших містах світу — Токіо, Нью-Йорку, Парижі заїхати в двір — Боже збав. За це порушник має заплатити великий штраф. Навіть поставити авто на тротуарі не дозволяється. А подивіться, що діється у нас! Будь-який мамин синок, якому «предки» купили машину, «пре» на тротуар, не рахуючись з тим, що завдає незручностей перехожим. Стало нормою постійно тримати автомобілі у дворах. У нашому дворі їх десь близько півсотні. Вони вже окупували й дитячі пісочниці. Коли пригріє сонце, навіть на шостому поверсі не можна відчинити двері на балкон: смердить! Все це байдуже спостерігають державтоінспекція і житлово - комунальні служби міста Києва.

Вношу пропозицію, щоб Київміськрада спеціально розглянула це питання й заборонила автотранспортним засобам (за винятком спеціального призначення) заїздити на подвір'я жилих кварталів, на тротуари. Для цього треба буде виділити додаткові місця для автостоянок. Але це буде виправдано. Доки ж труїти людей? А тих, хто порушуватиме такі правила, штрафувати. Так діють у всіх цивілізованих країнах.

А може, це проблема не лише Києва? Що думає з цього приводу міністр охорони навколишнього середовища Юрій Щербак?

Л. МИКОЛАЄВА.
Київ.

МИЛОСЕРДЯ І ПОЛІТИКА — АНТИПОДИ?

ПЕВНО, не перебільшу, коли скажу, що нині в країні все гучніше звучить рефреном пророцтво горьковського Буревісника: «Скоро гряне буря!»

Щоправда, ця стихія, можливо, й не повторить 17-го року, але входження в ринок стане соціальним переворотом не тільки в економіці, а й у свідомості мільйонів людей. Бо матеріальні блага не заб'ють фонтаном, як не з'явилися вони миттєво й на захваленому деким Заході. Спершу було нагромадження капіталу, зубожіння трудового люду, висмоктування соків з колоній, і лише 40—50 років тому капіталізм прибрав «людського вигляду». Взявши ж західний варіант за взірець, наші підприємці насамперед дбатимуть про розширення виробництва. А отже, багаті ще більше багатітимуть, а бідні стануть ще біднішими.

Що ж за таких умов чекає хворих, калік, самотніх престарілих, малолітніх, сиріт? Це навіть важко передбачити. Здавалося б, потурбуватися про знедолених наших співвітчизників має держава. Адже саме вона, її адміністративно - компартійні структури призводили і призводять до травматизму, інвалідності, нікчемного лікування. Але ні. Поки що і законодавча, і виконавча влада акцентує увагу на інших проблемах. Не скажу, що вони не важливі. Та згадаймо...

На початку перебудови політики і державні діячі ввели до свого лексикону слово «милосердя». Його підхопили преса, радіо, телебачення. Почалося залучення до благодійної справи церков, створювалися різноманітні фонди. Одне слово, соціалізм нібито намагався повернутися «обличчям до людини». І не до здорової (здорова сама себе захистить), а до найбільш немічної, тієї, що від природи має істотні фізичні вади чи віддала свої сили на «благо Батьківщини», будучи переконаною, що її чекає забезпечена старість. Заворушилися й громадські організації, підприємства, деякі кооперативи, просто громадяни. Та ось минуло шість років, а ми не маємо державної політики щодо благодійництва. Більше того, проголошуючи з високих трибун одне, державні мужі на ділі творять інше, немов нарочито перекреслюючи доброчинність як поняття, несумісне з виконанням обов'язків у масштабах країни.

Маленький штрих. При республіканському Фонді милосердя і здоров'я, його обласних відділеннях організовувались кооперативи, асоціації, спільні підприємства, які, крім основної діяльності, займалися благодійництвом на місцях. Їх у республіці не одна сотня. Але вийшов Указ Президента СРСР про податки з підприємств та організацій. Він під корінь рубонув благодійництво, немов утверджуючи залізне правило, що рятування потопаючих — справа рук самих потопаючих. Про недоцільність цього Указу в частині, що стосується фондів, у пресі сказано немало. Але поки В. Павлов та його Кабінет роздумують, як бути далі, фонди обезкровлюються, у зародку душиться благодійницька місія. А звідси й недовіра до працівників Фонду милосердя і здоров'я. Мовляв, він нічого не дає, а тільки є коритом для тих, хто до нього допався. Та це помилка. За два роки існування тільки республіканський фонд витратив на соціальну допомогу 4252,6 тисячі карбованців; на виконання медичних програм — 980,9 тисячі; на матеріальну допомогу — 1389,5 тисячі карбованців. І все це зробили тринадцять чоловік штату, які туляться (інакше сказати не можу) в чотирьох кабінетиках, милостиво виділених у тимчасове користування Міністерством соціального забезпечення УРСР.

Наш фонд, можливо, і не потрібен Президентові СРСР. Але чому не доходять до нього руки Верховної Ради та Кабінету міністрів республіки? Я маю на увазі фонд не як управлінську структурну одиницю, а як благодійництво з боку законодавчих і виконавчих державних органів. Чи милосердя й політика — антиподи? Чи треба сприймати заяви наших лідерів про милосердя як звичайнісіньку демагогію, взявши за основу висловлювання народного депутата УРСР Леоніда Білого, що «політик завжди демагог»?

Чесно кажучи, не хотілося б так думати. Але життя засвідчує правоту депутата. Бо відомі закони, постанови, інструкції щодо державної політики допомоги немічним є не що інше, як фільчина грамота. Вони не сприяли поліпшенню долі інвалідів, людей похилого віку, багатьох пенсіонерів. А державні діячі дають немилосердні приклади, не завжди зважаючи, що їх поведінку можуть наслідувати сотні, тисячі, але в жорстокішій формі.

Оглянімося на десяток-другий років назад. Злочинним було ставлення можновладців до дисидентів. А тепер уявимо, що дисиденти прийшли до влади і почали цькувати комуністів. Невже це було б торжеством справедливості? Навряд. Народиться нове зло, нове коло жорстокосердя. У цьому світлі мені не зовсім зрозуміла позиція одного з лідерів сьогоднішньої парламентської опозиції, який піддав жорстокій — нехай принциповій та обгрунтованій — критиці з високої трибуни Володимира Щербицького саме в той день, коли він помирав. Як не можу збагнути і того, що парламентська більшість позбавила (хоч і частково) депутатського статусу народного депутата Степана Хмару. Навіть припускаючи, що ця більшість діяла на цілком законній підставі і що нескінченний судовий процес врешті-решт закінчиться, навіть визнавши, що внаслідок своєї поведінки Степан Хмара заслуговує на ув'язнення, все одно не можу зрозуміти, який сенс тримати літню хвору людину півроку у в'язниці? Чи милосердно це?

Я навів приклади, щоб іще раз підкреслити нинішнє ставлення держави і представників вищих законодавчих органів до милосердя. І тут, як мовиться, який піп, така й парафія. Бо й справді, скільки у нас великих міст, містечок, сіл, скільки заможних колгоспів і радгоспів, заводів і фабрик, закладів громадського харчування, але рідко маємо інформацію про відкриття чогось благодійного, милосердного. Доброчинність подають як сенсацію. І навряд чи скоро милосердя стане нормою. Навіть якщо ми підемо в ринок. Так, він дає змогу всім показати свої сили і вміння, та, на жаль, не всі мають ті сили і те вміння.

Хто ж тоді мусить подбати про тих, хто не вміє вжитися в систему ринкових відносин? Тільки держава, тільки влада в центрі і на місцях. Тому ланцюгову реакцію байдужості, жорстокості і немилосердя мають зупинити власним прикладом саме люди, що уособлюють державу, — від Києва до напівпорожнього через радіацію чи злидні найглухішого села.

Милосердя необхідне для кожного керівника — міністра, директора заводу чи голови колгоспу, бо якщо кожен з них збудує лікарню або будиночок для літніх людей і якщо як слід поставить справу, то може мати надію провести там свої останні роки або віддати під прекрасний догляд (якщо доб'ється такого) свою стареньку матір. Такі будинки, такі заклади є у всіх цивілізованих країнах, на які ми дуже хочемо бути схожими. Але чомусь ми насамперед звернули увагу на конкурси красунь, моду, машини, розваги, дачі тощо, забуваючи, що починати треба з турботи про хворих і немічних. Бо саме в них, як у дзеркалі, відображається державна політика.

Хочеться, щоб більше людей збагнуло: милосердя не принесе результатів через тиждень чи місяць, але, закладаючи його підвалини, сподіваємося на них через роки або десятиріччя. Тим, хто не хоче чекати, можна порадити думати про своїх дітей чи онуків, хто не має дітей, нехай подивиться навкруги, де на вулицях міст і сіл стає дедалі більше жебраків, адже цілком вірогідно, що це їхня перспектива. У народі кажуть: «Від тюрми і від суми не зарікайся». З тюрмою нібито легше, а от із сумою...

Страшно стає на залізничних вокзалах уночі, де десятки, а часом і сотні людей не чекають свого поїзда, бо він пішов уже давно й безнадійно. Вони просто живуть там, де тепло, бо не хочуть вмирати. У Нью-Йорку жебраки сплять у метро, а якби в Києві чи Харкові не замикати на ніч двері в підземці, та ще й узимку, то скільки туди наб'ється наших співвітчизників?

Де ж і в чому вихід?

Якщо суспільство чи принаймні велика його частина погодилася з необхідністю ринкової економіки і правової держави, може, треба правовим шляхом ввести в ринкові відносини механізми, які робили б вигідною допомогу немічним? Скажімо, багатий завод, колгосп чи кооператив, віддавши мільйон на благодійність, одержав би право залишити в себе пів або навіть цілий мільйон, вільний від податків. Або через Мінсобес платити гроші школярам, які взялися б доглядати старих та хворих. Або ввести якісь купони для немічних, по яких безплатно видавати харчові продукти. Усе це пропозиції. Можна знайти безліч інших форм допомоги, навіть кращі за наведені. І, безумовно, дати простір для дії фонду як об'єднуючому, організуючому началу благодійництва і милосердя. До того ж, політика держави має грунтуватися не тільки на суто матеріальній допомозі нужденним, а й виходити з необхідності сприймання виховної і просвітньої роботи в суспільстві, на формування людей добрих, сердечних, уважних, благодійних і милосердних. Виховання таких рис — справа тривала, і лише в майбутньому вона дасть відчутні плоди. Але підвалини треба закладати сьогодні. І не тільки закликами. Бо ж згадаймо, коли Кампанелла написав свою знамениту книгу «Місто Сонця» і став чекати пожертвувань на його будівництво, він так і помер, не одержавши жодної ліри.

В умовах ринку, не маючи державного механізму соціального захисту найбідніших верств населення, малоімущі каліки і діти-сироти залишаться без шматка хліба, виявляться приреченими на смерть. На що надіється український парламент? Невже на те, що «стихія» нас обмине? Чи за старою звичкою чекає, поки по-справжньому «гряне буря»?

Костянтин СИТНИК, президент Українського фонду милосердя і здоров'я, академік АН УРСР.

Нуль уваги

«УРЯДОМ НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО...»

Моєму синові дуже не пощастило. Він народився нівроку здоровим і має матір. Чому ж тоді не пощастило? А саме тому, що здоровий і має мене. Бо був би сиротою — в дитячому будинку його б годували більш-менш пристойно і одягали. Народився б інвалідом — прикріпили б до спеціального магазину, де хоч щось із продуктів можна купити за нормальними цінами. А так, з матір'ю-одиначкою, живеться йому дуже сутужно. На полицях магазинів — порожньо. На базар з мізерною сумою, яку одержую по догляду за дитиною, при нинішніх цінах можна піти раз, два, ну, три рази відсили на місяць. А дитині ж потрібні не тільки манна каша (до речі з крупою у нас теж проблема), а й фрукти, овочі. Звернулася до міськвиконкому з проханням прикріпити нас до якогось магазину, де можна за державними цінами купувати елементарні продукти для дитини. Відповідь не забарилася.

З «перебудовчою» швидкістю мене «втішили»: виявляється, урядом не передбачені пільги в торговельному обслуговуванні матерів-одиначок. Невже ринок, на який усі покладають стільки надій, стане смертельним вироком для таких дітей, як мій син?

Є. РАХМАНОВА.
Маріуполь
Донецької області.

Точка зору

А ПЕЧАТКУ ВИГОТОВИТИ НЕ ВАЖКО...

На загальних зборах спеціалізованого проектно-конструкторського технологічного бюро, що діяло при Київському ремонтно-монтажному комбінаті, було вирішено не входити до складу виробничого об'єднання «Укрторгмонтажтехніка», а створити незалежне підприємство «Торгтехніка» при Міністерстві торгівлі УРСР.

Втім, підприємство наважилося на цей крок не відразу. Його представники брали участь у конференції, на якій це об'єднання створювалося, обговорювали напрямки його діяльності. А прийняв колектив таке рішення тому, що рада правління об'єднання, яке складається із директорів підприємств, відійшла від положень, схвалених на конференції. В першу чергу це стосувалося порядку розподілу коштів між підприємствами об'єднання. Так, не виділялися кошти для технічного розвитку підприємств, а натомість не обмежувалися вони для утримання апарату об'єднання.

До речі, таке входження коштувало б для колективу не мало не багато, а 75 тисяч карбованців щорічно, що завдавало б підприємству явних збитків.

Тож колектив вирішив інакше.

Про це розмова із директором підприємства «Торгтехніка» Валентином НАУМКІНИМ.

— Якими ви, як директор, бачите взаємовідносини в оновленому Міністерстві торгівлі?

— Вважаю, що сьогодні на основі Закону про підприємства в Українській РСР забезпечується достатній ступінь економічної свободи. Однак потрібен час для подолання психологічного бар'єра командно-адміністративної системи. Наше підприємство не веде торгову діяльність безпосередньо. Займаючись прикладною наукою, ми забезпечуємо обслуговування апарату Мінторгу УРСР, підприємств і організацій галузі. Крім того, виготовляємо різноманітне устаткування і засоби механізації, а також розгортаємо виробництво товарів широкого вжитку.

Роботу Міністерства торгівлі, як, власне, й інших відомств республіки, я бачу ефективною тільки за умови повного забезпечення принципу демонополізації. Сподіваюсь, що, як і в усьому цивілізованому світі, наші монополісти будуть платити підвищені податки, що створить реальні передумови до конкуренції як інструмента розвитку продуктивних сил.

— Чи треба розуміти так, що ви проти об'єднань, асоціацій, концернів та інших форм спільної господарської діяльності?

— Ні в якому разі! Як через світову практику, так і на досвіді вітчизняному, ми переконалися в доцільності найрізноманітніших форм господарювання. Але варто чітко розрізняти принципи співробітництва. Якщо в їх основі закладена спеціалізація, кооперація та інтеграція технічного прогресу, то це ефективно, а отже, вигідно всім і в першу чергу економіці України. Якщо ж об'єднання засноване на принципі розподілу продукції, матеріалів, запчастин та іншого дефіциту, то це, безумовно, шкідливо і для підприємства, і для галузі, і для республіки в цілому. Це сковує самостійність господарювання і примушує утримувати паразитуючий орган, який внаслідок своєї непотрібності не тільки не допомагає, а часто-густо й заважає в роботі. Візьмемо, наприклад, виробниче об'єднання «Укрторгмонтажтехніка». За останні 15 років у своїй назві воно пережило цілий ряд змін — Головторгтехніка, республіканське промислове об'єднання «Укрторгтехніка», виробниче об'єднання «Укрторгмонтажтехніка», а з нинішнього року — виробниче об'єднання «Укрторгмонтажтехніка» з функціями добровільного членства в статуті. Всі ці зміни вивісок, в тому числі і остання, зовсім не змінювали фактичних функцій цього органу керування при постійному зростанні штату. Більше того, з метою «економії» останнє перетворення відбулося без зміни назви, а враховуючи відсутність наказу про ліквідацію структурного підрозділу міністерства, це дає необмежені можливості маневру. Знаєте, це як монета з двома боками. Якщо треба «притиснути», то об'єднання — структурна одиниця Мінторгу з правом призначення керівників, якщо відповідати, наприклад, у зв'язку з нещасним випадком зі смертельним кінцем, то це добровільне об'єднання. Набір печаток, скажу з досвіду, коштує 220 карбованців, а при кошторисі централізованого фінансування ВО «Укрторгмонтажтехніка» на нинішній рік у сумі 1,5 мільйона карбованців — це крапля в морі, але мета досягнута і маневр забезпечений.

— Приймаючи вашу методику відходу від абстракцій, давайте спробуємо зробити аналіз на конкретному прикладі. Скажіть, що ж з вашої точки зору тримає підприємства в об'єднанні?

— По-перше, в системі «Укрторгмонтажтехніки» це матеріали, які централізовано розподіляються для виробництва і особливо запчастини на ремонт торгово-технологічного оснащення.

Каталог запчастин налічує більше 60 тисяч позицій, і централізована база під це потрібна, але не з «причепом» у 60 високооплачуваних співробітників. Тобто тепер справа стоїть так: хочеш одержувати матеріали і запчастини, плати на утримання апарату об'єднання. І геть «затерлося» прийняте в жовтні 1990 року рішення ради директорів об'єднання про створення комерційного центру, в основі якого має бути база «Укрторгмонтажтехніки».

По-друге, зайнявши посаду генерального директора об'єднання, колишній начальник невдовзі розформованого Головного управління громадського харчування А. Шевченко за два роки провів виразну кадрову політику як в апараті об'єднання, так і в керівному складі ремонтно-монтажних комбінатів. До речі, ось вам взірець номенклатурного керівника, який багато років займався організацією роботи ресторанів, їдалень і кафе і відразу став керівником виробничого об'єднання, що випускає промислову і рекламну продукцію, ремонтує торговельну техніку.

І, по-третє, це все той же страх вчорашніх днів, невпевненість у майбутньому — а раптом повернуться минулі часи.

— Валентине Валентиновичу, ви казали про кадрову політику. Чи не можна про це сказати докладніше і на конкретних прикладах?

— Якщо коротко, це звелося до різкої заміни керівників і провідних спеціалістів. Достатньо сказати, що із чотирьох колишніх заступників директора залишився один. Основний контингент новачків — це «перевірені» люди із колишнього Головного управління громадського харчування, і не має значення, що в них часто немає спеціальної освіти і досвіду роботи. Досить уже того, що вони вміють втілювати політику керівництва. Ну а бути вдячним А. Шевченко вміє, щоправда, за рахунок держави. Залишаючись членом колегії міністерства, він зумів виклопотати для системи об'єднання більше двохсот легкових автомобілів з метою забезпечення електромеханіків і поліпшення тим самим оперативності обслуговування торговельної техніки. А практично, автомобілі, «зняті з ринку», обслуговують його і замів, деяких начальників відділів апарату, керівників комбінатів, звісно, і деяких електромеханіків.

Тут варто зазначити, що підприємства про дійсне призначення автомобілів не знали, бо й сам я дізнався випадково — коли був присутній на колегії Мінторгу УРСР. А ось директору Київського ремонтно-монтажного комбінату О. Гавриленку, який теж був на колегії і знав про їх призначення, нічого не завадило одержати не йому виділений автомобіль.

Перший заступник — головний інженер об'єднання Б. Абрамов, що два роки тому був переведений із Луганська на посаду начальника технічного відділу, не маючи обов'язкового строку прописки, з допомогою «вдячного» О. Гавриленка одержує трикімнатну квартиру в Києві. Другий заступник з економіки К. Яценко, пропрацювавши останні п'ятнадцять років у технічній інспекції ЦК профспілки торгівлі, тепер «консультує» об'єднання з економічних питань. Третій заступник С. Амбросов, ніколи раніше не займаючись рекламою, раптом очолює все рекламне виробництво на Україні. Чи можливий тут позитивний результат? Ні і ще раз ні, тим більше, що керує ними інженер-технолог громадського харчування.

— І що, дійсно були видимі прорахунки в господарській діяльності керівництва об'єднання?

— Ще б пак! Ліквідувавши 1 жовтня 1989 року проектно-конструкторське технологічне бюро об'єднання, це керівництво з того ж числа створило СПКТБ, тобто спеціалізоване ПКТБ, з тими ж абсолютно функціями, але в складі Київського комбінату об'єднання. Мета — позбутися небажаних. Тільки виплата вихідної допомоги звільненим працівникам становила 700 тисяч карбованців, а загальний економічний збиток, за висновком спеціалістів Інституту економіки, перевищує один мільйон карбованців. А є ще й соціальний, політичний збиток. А. Шевченко «мужньо» визнав перед колективом СПКТБ свою, з дозволу сказати, помилку, ну і що?..

— У ході нашої бесіди ви висловили багато критичних зауважень. Це вперше?

— Ні, всі ці питання я порушував і раніше, в тому числі на радах директорів у минулому і в нинішньому році, багато про що писав на адресу об'єднання, а не так давно добірку листування і обгрунтування причин невходження нашого підприємства до об'єднання подав заступникові міністра торгівлі В. Чайковському.

— Який же, на ваш погляд, вихід? Що і кому потрібно зробити для забезпечення нормальних умов розвитку галузі?

— «Перш за все необхідно домогтися і тримати на високому рівні дотримання законності. Активно проводити демонополізацію, одним із головних завдань якої має бути недопустимість зрощування в одних руках функцій керування і розподілу дефіциту. Ширше практикувати питання виборності перших осіб трудовими колективами. Брати підвищений податок з монополістів і пільговий з тільки створених підприємств, створюючи умови конкуренції. Переконаний, що все це буде сприяти природному, тобто ринковому шляху розвитку економіки в республіці.

Вів бесіду Сергій ЛАВРЕНЮК, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

Зверніть увагу

ДВИГУНИ НЕНАЖЕРЛИВІ, ЛЮДИ БАЙДУЖІ

Депутатами Верховної Ради України, та й газетою «Голос України», часто порушується питання про те, що республіці дуже не вистачає продуктів нафтопереробної промисловості—бензину та мастил. Усе це пов'язано із зменшенням видобутку нафти, якої до того ж на Україні обмаль, а також із тим, що наші вітчизняні двигуни спалюють нафтопродуктів набагато більше, ніж у всьому світі.

Керівників автотранспортних підприємств низький моторесурс, перевитрати пального та мастил аж ніяк не хвилюють.

У них є «спущені згори» норми, і за ними вони ведуть свої розрахунки.

Але ж стан справ можна відчутно змінити на краще, і причому без великих затрат. Бо, скажімо, для того, щоб суттєво зменшити спалювання мастил, потрібно всього лише відмовитися від існуючої догми, що поршень у верхній частині повинен бути тонший, та ще й невідомо на скільки.

Довести це зовсім нескладно, але за п'ять років я переконався, що мені такої можливості не буде надано ніколи. Листи із своєю пропозицією писав і до Московського автомоторного інституту, і до Миколи Рижкова, але звідусюди отримував формальні відписки.

І хоч більшість автомоторних заводів розташовано в Росії, та й у нашій республіці теж є кілька, тож можна було б хоч на них провести незначну модернізацію, що дало б можливість економити тонни нафтопродуктів.

Надрукуйте мого листа у «Голосі України». А раптом знайдеться хтось із тих, що мають владу і бажання змінити щось на краще у нашому моторобудівному господарстві.

Іван БРОВКО.
Лубни Полтавської області.

ЦІКАВА ІСТОРІЯ РАДЯНСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН

EL PAIS

Наш прес-клуб

Нещодавно у найвпливовішій іспанській газеті «Паїс» надруковано статтю співробітника Єврейського університету з Єрусалима И. Ануга. В ній автор міркує про непросту історію життя євреїв в СРСР, а також намагається прогнозувати майбутній розвиток відносин між Радянським Союзом та Ізраїлем. Пропонуємо цю статтю з невеликими скороченнями увазі наших читачів.

У червні 1967 року розгніваний Радянський Союз, який у той час був найкращим приятелем арабського Близького Сходу, і, отже, не міг вибачити Ізраїлю перемогу в «шестиденній війні», рішуче розірвав з ним дипломатичні відносини. Приклад свого патрона відразу ж наслідували вірні радянські сателіти. Відтоді минуло 24 роки. І хоча й досі Москва повністю не відновила дипломатичні відносини з Ізраїлем, сьогодні між двома країнами встановився новий цікавий, але водночас складний зв'язок.

У період з 1967 по 1985 рік радянсько-ізраїльські відносини нагадували крижану брилу. Ізраїль перетворився у найулюбленіший об'єкт критики для радянської пропаганди. Ставлення до нього з боку засобів масової інформації СРСР було упередженим і недоброзичливим.

З іншого боку, зв'язки СРСР з арабами у зазначений період були чудовими, і радянська зброя вартістю у мільярди доларів наповнювала арсенали багатьох близькосхідних країн.

Тільки в 1987 році, коли при владі в Кремлі вже перебував Михайло Горбачов, а Міністерство закордонних справ очолював Едуард Шеварднадзе, з Москви до Тель-Авіва раптово почали надходити певні сигнали. В Ізраїлі їх, однак, не зрозуміли, і нічого не сталося.

У 1988 році рішуче настроєні радянські власті ще раз заскочили ізраїльтян, повідомивши несподівано по телексу про своє одностороннє рішення «вислати групу консульських співробітників для захисту майна й громадян СРСР в Ізраїлі». Цього разу ізраїльські власті погодилися, проте наголосили, що очікують взаємності.

Спершу радянські дипломати, зручно влаштувавшись у Тель-Авіві, удавали з себе глухих. Проте Ізраїль дав їм недвозначно зрозуміти, що односторонність містить у собі небезпеку. І тоді була знайдена чудодійна формула взаємності: Радянський Союз погодився на приїзд трьох ізраїльських чиновників для «перевірки діяльності голландського посольства», що представляло інтереси Ізраїлю у Москві, а також для охорони будинку колишнього ізраїльського посольства». (До речі, плату за його найняття Ізраїль справно вносив з 1967 року).

Починаючи з цього моменту, СРСР старанно розвиває економічні, й не тільки економічні, контакти з провідними єврейськими організаціями у Сполучених Штатах, а також з окремими особами й установами в Ізраїлі. Вже розроблено амбітні плани, підписано контракти. Втім дуже мало із запланованого втілено у життя через теперішній кризовий стан радянської економіки.

Наприкінці 1990 року між СРСР та Ізраїлем відновлено нормальні консульські відносини. Радянське генеральне консульство невдовзі видаватиме візи ізраїльським туристам, які бажають відвідати СРСР. Тим часом у ізраїльського консульства в Москві набагато більше роботи. Воно займається справами десятків тисяч єврейських емігрантів, які щомісяця виїжджають до Ізраїлю. Проте й досі нема прямого авіаційного зв'язку між двома країнами за винятком поодиноких випадків.

Виходячи з власних міркувань, радянські власті поки що не погоджуються відкрити регулярні авіарейси між двома країнами. Хоча величезний потік емігрантів (200 тисяч у 1990 році) міг би стати для Москви додатковим джерелом такої необхідної зараз валюти, не кажучи вже про зручності для самих від'їжджаючих. Посольства також поки що не відкриті. Отже, сумніви все ще існують, і останній крок не зроблено.

І навіть у такій заплутаній, з дипломатичної точки зору, атмосфері двосторонні контакти у сфері культури, журналістики, науки та мистецтва розширюються, як ніколи раніше.

Відбувається постійний обмін студентами й туристами, в СРСР дозволено відкрито сповідувати іудаїзм та викладати іврит, єдину заборонену раніше мову. Російську ж дедалі частіше чути на вулицях Єрусалима і Тель-Авіва, газетні кіоски цих міст заповнені російськомовною ізраїльською періодикою.

Ніхто сьогодні не може сказати, яке майбутнє готує доля Михайлові Горбачову. Ніхто також не може передбачити, який вплив справлятиме війна у Перcидській затоці на радянську політику щодо Близького Сходу. Можливо, очевидне банкрутство СРСР у цьому регіоні, примусить його відігравати позитивнішу роль у близькосхідному мирному врегулюванні.

Якщо через внутрішні проблеми Радянського Союзу не буде втрачено все те позитивне, чого Горбачов і Шеварднадзе досягли у зовнішній політиці, то можна сподіватися, що перспективи радянсько-ізраїльських відносин поліпшаться, і незабаром у столицях двох країн відкриються посольства.

Однак виникає запитання: а чому цього ще не сталося, коли в СРСР формально визнають, що розрив дипломатичних відносин був помилкою? Мабуть тому, що, як і в багатьох інших випадках, частина старого радянського істеблішменту продовжує бути упертою, коли йдеться про відмову від усталених поглядів та часто повторюваних гасел.

Незважаючи на недоліки відновленого після тривалого періоду більшовицького панування діалогу, коло бурхливих радянсько-єврейських відносин потроху замикається. Насправді ці відносини завжди були чимось більшим, ніж неприхована дискримінація євреїв та цькування сіонізму за царя та протягом десятиліть сталінської диктатури.

Взаємне зачарування — щось на зразок дивовижної суміші романтичного притягування та відштовхування — знову, як і перед сталінською епохою, з'явилося в російсько-єврейських відносинах.

Після десятиліть ізоляції СРСР знову відкривається для ізраїльських громадян, які їдуть туди у пошуках історичного коріння своєї нації.

У Радянському Союзі прихильники перебудови поважають Ізраїль і шукають контактів із ним, тоді як шовіністи з «Памяти» погрожують радянським євреям погромами, покладають провину за нинішній економічний хаос на «єврейський вплив».

Унаслідок цього сотні тисяч євреїв залишають СРСР і їдуть до Ізраїлю, який сьогодні небагато може їм запропонувати, хіба що теплу зустріч та надію. Проте, хоч як це не дивно, більшість із цих людей зберігають у серцях майже романтичну любов до країни, в якій не бачать майбутнього для своїх дітей.

НА ФОТО: емігрантка з СРСР доглядає онуків у аеропорту Тель-Авіва.

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

До помилок у кадровій політиці МЗС (Польщі) можна віднести відкликання зі Львова польського консула Я. Лукашевського, який працював там лише близько семи місяців. Він організував акцію подання допомоги представникам польської національної меншості, сприяв відкриттю польських класів в українських школах, був дуже популярним серед поляків і мав хороші відносини з українським Рухом. І незважаючи на все це, його було відкликано до Польщі.

«Центрум» (Польща).

* * *

Якщо вдасться інтернаціоналізувати економічні проблеми СРСР, тоді тиск Москви на державний бюджет Німеччини стане меншим. Побажання Горбачова щодо подання фінансової допомоги з боку ФРН є в цей час практично нездійсненним. Природно, що внаслідок об'єднання Німеччина і далі відчуватиме себе певною мірою зобов'язаною Радянському Союзу. Залучення Міжнародного валютного фонду та Всесвітнього банку (до вирішення радянських проблем.— **Ред.**) в будь-якому разі чогось коштуватиме ФРН. Однак усе ж таки менше, ніж у разі, якщо Німеччина спробувала б наодинці загальмувати сповзання СРСР до кризи.

«Франкфуртер рундшау». (ФРН).

* * *

Досягнення згоди між президентом СРСР та керівниками основних республік щодо форми майбутньої радянської федерації надасть М. Горбачову твердості. Його намір запропонувати республікам, які не підпишуть федеративний договір, альтернативні форми співробітництва з Союзом — це новий розрив з прибічниками жорсткої лінії. Подібний намір означає перехід від колишньої політики покарання непокірних республік шляхом переведення торгових розрахунків на світові ціни до ідеї створення єдиного економічного простору, що включає як лояльні республіки так і ті, що відкололися

«Таймс» (Великобританія).

Експрес-новини

Ірак засвідчив групі інспекторів ООН, що протягом чотирьох років він таємно проводив досліди над бактеріями, проте йому не вдалося довести їх до виготовлення бактеріологічної зброї. Багдадський уряд заявив, що рік тому, незабаром після вторгнення в Кувейт, він припинив розробку цього проекту. Згідно з повідомленнями, іракська влада побоювалася, що в результаті можливого нападу союзних військ на дослідницький центр поблизу іракської столиці в повітря здійметься хмара смертоносних бактерій.

* * *

У західній частині Хорватії сербські екстремісти погодились на запропоноване президією Югославії припинення вогню. Проте в східній частині Хорватії, незважаючи ні на що, продовжують точитися криваві бої. Тим часом міністр закордонних справ Франції Р. Дюма висунув пропозицію скликати термінову нараду країн Західноєвропейського Союзу для розгляду пропозицій щодо надіслання до Югославії спеціального військового контингенту.

* * *

Спеціальний уповноважений Сполучених Штатів прибув до Кіпру з метою покласти край політичному розподілу цієї острівної держави. Він мав уже окрему розмову з президентом Кіпру Г. Василіу та лідером турецьких кіпріотів Р. Денкташем. Згідно з повідомленнями преси, Василіу і Денкташа буде запрошено взяти участь у запланованій на вересень конференції з питань Кіпру під егідою ООН.

* * *

З метою запобігти напливу в країну незаконних емігрантів міністр внутрішніх справ Німеччини В. Шойблер повідомив, що на кордони з Польщею і Чехословаччиною органи влади надіслали 200 додаткових прикордонників. Він також запропонував скликати міжнародну конференцію за участю представників СРСР та країн Східної Європи для обговорення проблеми нелегальної еміграції.

Інформ-шоу

ТАК ДЕ Ж ПОХОВАНО ЧИНГІСХАНА!

Екстрасенсами земля повниться! Так, недавно в Монголії вийшов з «підпілля» 46-річний ясновидець Дашцерен, здатний, за словами його земляків, «зазирати в тисячометрові земні глибини та провіщати майбутнє». Примірoм, перебуваючи недавно в рідному місті, де він не з'являвся з дитинства, Дашцерен, знаючи про труднощі з водою, «побачив» під землею кам'яну товщу, що перешкоджала її виходу, і вказав 31 місце, де можна рити колодязі. Одночасно він «відкрив» на території області шість родовищ кам'яного вугілля. А ще колишній шофер заздалегідь провістив початок війни на Близькому Сході та шляхи врегулювання кризи у цьому регіоні. Виготовив він і точну карту, де вказано місце поховання Чингісхана, яку передав у державний архів, наголосивши, що координати могили великого полководця — це таємниця, бо ворушити кості вмерлих предків не в традиціях монголів. Зазирати в майбутнє окремих людей Дашцерен не любить, вважаючи, що «життя людини має йти само собою, без будь-якого коригування».

ПРОТИ ПАРНИКОВОГО ЕФЕКТУ

Багато вже було сказано про загрозу парникового ефекту, а простіше кажучи — різкого потепління клімату в масштабах планети, що супроводжуватиметься як страшними повенями, так і наступом пустелі. І багато людей добре розуміють, що боротися з цим треба вже сьогодні. Тому, наприклад, недавно мер Лос-Анджелеса Т. Бредлі заявив, що незабаром у місті буде висаджено від двох до п'яти мільйонів одиниць зелених насаджень. А Американська асоціація лісоводства сповістила, що загалом у США до 1992 року треба додатково посадити 100 мільйонів дерев навколо житлових будинків і ще 60 мільйонів — вздовж доріг. Насамперед у великих містах — «островах спеки», бо вони «виробляють» найбільшу кількість вуглекислого газу, який є головною причиною парникового ефекту. А одне дерево за рік поглинає його аж 25 кілограмів.

ЯК СПОВІДАЮТЬСЯ СПОРТСМЕНИ

Віце-президент Німецького спортивного союзу (НСС) і голова спеціальної комісії з питань контролю за розслідуванням справ про вживання допінгу М. Фон Ріхтгофен заявив, що його комісія виявила тривожні результати діяльності деяких спортивних лікарів та тренерів, які давали своїм підопічним — спортсменам — вживати різні стимулятори. Фон Ріхтгофен сказав, що після опублікування звіту про роботу комісії багатьом з навіть відомих медиків та тренерів доведеться шукати іншу роботу.

Цікаво, що самі спортсмени, які іноді просто не знали, що діється з їхніми організмами, після прийому таких препаратів, приходячи на засідання комісії, винятково відверто розповідали про все, ніби намагаючись полегшити свою душу. «Вони приходили до нас, як на сповідь»,— підтвердили члени комісії.

ТИХШЕ, ДЯДЕЧКУ, НЕ ПЛАЧ...

Земля людей

Рубрику веде
М. Ф. Козловський

(Закінчення. Початок на 1-й сторінці)

Недавно в газетах промайнуло, що десь, правда, не на Україні, у мисливських магазинах черги за зброєю та набоями більші, ніж за горілкою.

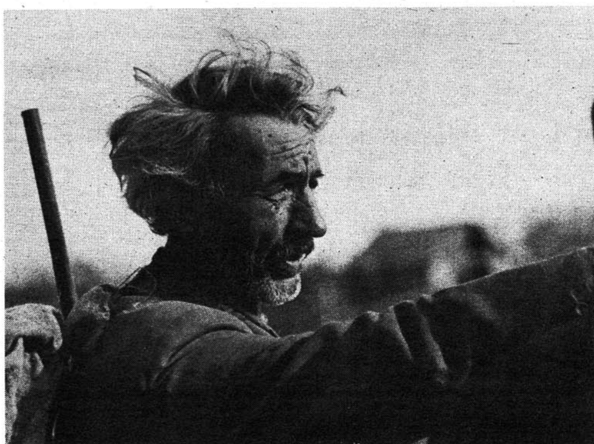
Народ, мовляв, озброюється.

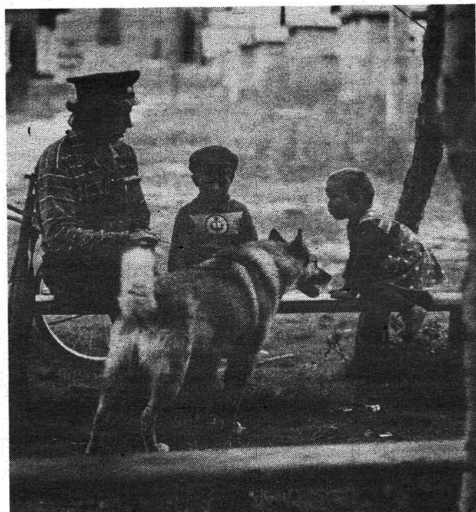
В день відкриття мисливського сезону я завітав до спеціального магазину на Хрещатику. Глянув на полиці й з приємністю повторив безсмертні слова Тараса Бульби: «Є ще порох у порохівницях!» Стоять такі ото баночки, схожі на ті, що з розчинною кавою, якої нема. А порох є. І готові набої є. Рушниць, правда, не видно. Будемо сподіватися, що їх розкупили справжні мисливці. А це — надійно. Не вірите — пригадайте історію. Чи не найзнаменитішими на Україні мисливцями були свого часу Хвильовий, Вишня, Куліш, Йогансен, Слісаренко. Мешкали вони в одному домі, володіли добрячим арсеналом стволів і при потребі могли б дати чосу цілому батальйонові. Але, коли за ними прийшли нічні мисливці за душами, вони — не відстрілювались. Бо були справжніми мисливцями.

...Полювання почалось. Перечитаймо Остапа Вишню — і ні пуху нам, ні пера!

Христофор ГРУША.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ЗАКОН
УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ
Про підвищення соціальних гарантій для трудящих

Стаття 1. Установити мінімальний розмір заробітної плати 185 карбованців на місяць з урахуванням компенсації, введеної з квітня 1991 року у зв'язку з підвищенням роздрібних цін.

До мінімального розміру заробітної плати не включаються доплати, надбавки, премії та інші заохочувальні виплати.

Підвищення мінімального розміру заробітної плати здійснити у 1991 році в межах загальних обсягів госпрозрахункового доходу підприємств і організацій, а також асигнувань, що спрямовуються на оплату праці в бюджетних установах і організаціях.

Мінімальний розмір пенсії при загальному трудовому стажі, необхідному для призначення повної пенсії, встановлюється на рівні мінімальної заробітної плати.

Стаття 2. Установити мінімальний розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності на рівні 90 процентів мінімальної заробітної плати, передбаченої частиною першою статті 1 цього Закону.

Стаття 3. Цей Закон поширюється на працівників, які перебувають у трудових відносинах на умовах найму з підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності, а також з окремими громадянами.

Дія статті 2 Закону поширюється також на інших осіб, які сплачують внески на соціальне страхування.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК.

м. Київ
3 липня 1991 року.

ПОСТАНОВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ПРО ПОРЯДОК ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНСЬКОЇ РСР «ПРО ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ДЛЯ ТРУДЯЩИХ»

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки **постановляє:**

Ввести в дію Закон Української РСР «Про підвищення соціальних гарантій для трудящих» з 1 жовтня 1991 року.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК.

м. Київ
3 липня 1991 року.

ЗАКОН
УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ
Про мінімальний споживчий бюджет

Цей Закон закладає основу соціального захисту і соціальних гарантій для населення Української РСР при переході до ринкової економіки. Він забезпечує проведення соціальної політики, спрямованої на підтримку перш за все найменш соціально захищених верств населення, формування взаємопов'язаної системи мінімальних доходів громадян і видатків держави на їх утримання в установах соціальної сфери.

Стаття 1. Мінімальний споживчий бюджет

Мінімальний споживчий бюджет — це набір продовольчих і непродовольчих товарів та послуг у натуральному і вартісному вираженні, що забезпечує задоволення основних фізіологічних і соціально-культурних потреб людини.

Стаття 2. Принципи формування мінімального споживчого бюджету

Мінімальний споживчий бюджет формується нормативним методом на основі системи споживчих кошиків.

До споживчих кошиків включаються науково обгрунтовані, збалансовані за потребою стандартні набори товарів і послуг, основані на мінімальних нормах і нормативах споживання, що розробляються науковими установами та організаціями

(Закінчення на 12-й стор.).

ПОСТАНОВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ПРО ПОРЯДОК ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНСЬКОЇ РСР «ПРО МІНІМАЛЬНИЙ СПОЖИВЧИЙ БЮДЖЕТ»

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон Української РСР «Про мінімальний споживчий бюджет» з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів Української РСР:

у місячний строк затвердити величину вартості мінімального споживчого бюджету на 1991 рік;

забезпечити досягнення розміру мінімального споживчого бюджету поетапно, виходячи з реальних можливостей економіки республіки.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК.

м. Київ
3 липня 1991 року.

Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки
Про індексацію грошових доходів населення

Цей Закон визначає правові, економічні й організаційні основи індексації грошових доходів населення в Українській РСР. Він призначений для захисту купівельної спроможності громадян в умовах зростання цін на споживчі товари і послуги (споживчих цін), установлює державні гарантії в реалізації права громадян на індексацію.

Стаття 1. Поняття індексації

Індексація — встановлений актами законодавства Української РСР механізм підвищення грошових доходів громадян, що дає можливість частково або повністю відшкодовувати їм подорожчання споживчих товарів і послуг.

Індексація є частиною державної системи соціального захисту громадян, спрямована на підтримання купівельної спроможності їх грошових доходів, особливо соціально уразливих верств населення — пенсіонерів, інвалідів, неповних і багатодітних сімей, а також молоді, яка вчиться.

Стаття 2. Об'єкти індексації

Індексації підлягають грошові доходи громадян, що одержуються ними в карбованцях на території Української РСР і не мають разового характеру: державні пенсії, соціальна допомога (сім'ям з дітьми, по безробіттю, тимчасовій непрацездатності тощо), стипендії, оплата праці (грошове забезпечення), суми відшкодування шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним своїх трудових обов'язків, а також суми, що виплачуються особам, які мають право на відшкодування шкоди у разі втрати годувальника тощо.

Індексації не підлягають грошові доходи громадян від власності: від здачі в оренду майна, від акцій та інших цінних паперів (крім державних цінних паперів), ведення селянського (фермерського) й особистого підсобного господарства, підприємницької діяльності, яка є для громадян джерелом грошових доходів від власності, якщо інше не передбачено законодавством Української РСР.

Компенсація громадянам втрат від знецінення доходів на заощадження, що знаходяться у вкладах в ощадному та інших банках, здійснюється банками, від знецінення належних їм державних цінних паперів Української РСР — у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів Української РСР.

Стаття 3. Підстави для проведення індексації

Індексація грошових доходів провадиться у разі, коли індекс споживчих цін перевищив заздалегідь визначену величину, яка є порогом індексації.

Величина порога індексації визначається Верховною Радою Української РСР.

Стаття 4. Індекс споживчих цін

Для індексації грошових доходів населення використовується індекс, що характеризує підвищення цін і тарифів на товари та послуги, які включаються до переліку товарів і послуг, що входять до складу мінімального споживчого бюджету.

Індекс споживчих цін обчислюється наростаючим підсумком від початку року на підставі статистичних спостережень за зміною державних, вільних та договірних цін у державній і кооперативній торгівлі, на колгоспних ринках тощо і не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях.

Спостереження за зміною цін на споживчі товари і послуги та обчислення індексу споживчих цін здійснюється органами державної статистики.

Стаття 5. Розмір виплат, зумовлених індексацією

Індексації підлягають грошові доходи в межах трикратного розміру мінімальної заробітної плати. Якщо доход перевищує розмір мінімальної заробітної плати, то його частина у межах подвійного розміру мінімальної заробітної плати індексується повністю, наступна частина доходу у межах мінімальної заробітної плати індексується у 50-процентному розмірі. Частина грошового доходу, що перевищує трикратний розмір мінімальної заробітної плати, індексації не підлягає.

Підвищення грошових доходів громадян у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, в якому офіційно опубліковано індекс споживчих цін, при виконанні умов індексації, передбачених статтею 3 цього Закону.

Стаття 6. Джерела коштів на проведення індексації

Підприємства, об'єднання і організації, що перебувають на господарському розрахунку, підвищують розміри оплати праці у зв'язку з індексацією за рахунок і в межах госпрозрахункового доходу.

Організації та установи, що фінансуються за рахунок бюджетів різного рівня, підвищують розміри оплати праці (грошового забезпечення) у зв'язку з індексацією за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Громадські об'єднання підвищують розміри оплати праці у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів.

Індексація державних пенсій і соціальної допомоги провадиться за рахунок Пенсійного й інших спеціальних соціальних фондів, а також коштів, що спрямовуються цільовим призначенням з бюджету.

Індексація сум відш[illegible]вання шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним своїх трудових обов'язків, а також особам, які мають право на відшкодування шкоди у разі втрати годувальника, провадиться за рахунок коштів підприємств і організацій.

Індексація стипендій провадиться за рахунок коштів підприємств, установ і організацій, що направили абітурієнтів (працівників) на на[illegible]чання, а також за рахун[illegible] бюджету.

Стаття 7. Оподаткування підприємств і організацій

Суми грошових виплат у зв'язку з індексацією не підлягають оподаткуванню.

Стаття 8. Оподаткув[illegible] громадян

Додаткові доходи громадян від індексації підсумовуються з рештою доходів і оподатковуються у встановленому порядку. При цьому індексації підлягає як неоподатковуваний мінімум, так і рівні прогресивної шкали оподаткування в порядку, встановленому цим Законом.

Стаття 9. Законодавство про індексацію грошових доходів

Відносини у сфері індексації грошових доходів населення регулюються цим Законом та іншими актами законодавства.

Законодавство про індексацію грошових доходів населення поширюється також на іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно проживають в Українській РСР і мають на території Української РСР доходи, що підлягають індексації, якщо інше не передбачено законодавством Української РСР.

Стаття 10. Перегляд розмірів грошових доходів

Щорічно на початок нового календарного року розміри оплати праці, державних пенсій, соціальної допомоги, стипендій, інших грошових

(Закінчення на 12-й стор.).

Постанова Верховної Ради Української РСР
ПРО ПОРЯДОК ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНСЬКОЇ РСР «ПРО ІНДЕКСАЦІЮ ГРОШОВИХ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ»

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон Української РСР «Про індексацію грошових доходів населення» з дня його опублікування.

2. Встановити величину порога індексації, що дорівнює 5-процентному зростанню цін на споживчі товари і послуги. Для 1991 року за базові беруться ціни станом на 2 квітня 1991 року.

3. Кабінету Міністрів Української РСР розробити порядок та внести пропозиції щодо джерел фінансування витрат, пов'язаних з індексацією доходів населення, для підприємств і організацій, що не мають для цього відповідних коштів.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК.

м. Київ
3 липня 1991 року.

БЕЗ КОРДОНІВ

Про фестиваль у Лісовій опері, український рейтинг Сопота й оптимізм пана Юрія Рейта, колишнього «журавля»

Сопот є Сопот, ми звикли бачити й уявляти: курортне містечко на польському узбережжі Балтики, грандіозне телешоу у розвіреному амфітеатрі Лісової опери, парад естрадних зірок з піднесеним пророцтвом кар'єри. На наших домашніх екранах Сопоту щастило більше, ніж навіть Сан-Ремо: нас із Польщею єднали ідеї соціалізму.

Нині, коли ці ідеї нас почали роз'єднувати, роль Сопота бачиться в іншому: в духовній консолідації. Людей, вільних від будь-яких ідеологічних пут. Українців, які живуть в Польщі й раз на два роки скликають на фестиваль української культури земляків з усього світу.

Вдруге поспіль фестиваль відбувався в Сопоті. Значна подія в житті українства, й можна лиш дивуватися з того, що вона не привернула уваги Українського телебачення. Невже не вписувалася у всесоюзно-розважальну концепцію Кравченка і К°? Невже Сопот міжнародного естрадного виконавства нам цінніший за Сопот українських культурних надбань? Невже й надалі відвертатимемося від зарубіжного українства, як це чинили завжди: живіть, як знаєте?..

Згадують минулий, XI фестиваль: дух національного піднесення, високе свято єднання. Все було впервину: жовто-блакитні прапори, пісні без табу, поривання до спільності... Як на мітингах Руху по всій Україні.

До всього звикаємо. До вогню й полум'я. До демократії з «демократизаторами». До протистояння як способу не рости.

Кілька днів цьогорічного Сопота: менше пафосу, більше спокою й розважливості. Й нове як особлива прикметність: багато молоді та дітей. Вхідний квиток на всі заходи фестивалю коштував 120 тисяч злотих (мало не ціна кросівок чи «вітровки»). З учнів та студентів (шоста частка від зібрання в Лісовій опері) грошей не брали. Організатори фестивалю дбали про українську будучину в Польщі. Слава їм і за це!

«Збитки ми планували, не в такій мірі, правда, як на них спромоглися, — ані нотки бідкання в голосі Юрія Рейта, голови ОУП (Об'єднання українців у Польщі). — До фінансової скрути нам не звикати. Сподіваємося на пожертви й істотнішу допомогу від держави. Головне ж: дух єднання». Панові Рейту та його колегам з ОУП не позаздриш: працювали, як кажуть, по двадцять п'ять годин на добу. ОУП на межі саморозпуску (кошти!), активізувались в Польщі антиукраїнські настрої, сейм посилається на загальну економічну кризу в країні. А тут іще — віросповідні тертя. А тут — фестиваль у Сопоті з запрошенням численних гостей. Не знаю, чи й спав Юрій Рейт, Бачив, що не спав Мирон Кертичак, секретар ОУП, провідник усіх фестивальних заходів у Гданську й Сопоті: вимучений, зашарпаний, поважно-гоноровий.

...Автобуси, приватні авто, ціле наметове містечко довкола амфітеатру Лісової опери: стоп-кадр враження про всенаціональний інтерес до фестивалю. З'їжджалося поспільство з усієї Польщі, з-за океану, з західних областей України. Чемною вимогливістю дивувала поліція.

Було п'ять концертів у Лісовій опері, вщерть заповненій українськими піснями й танцями, була активна шеститисячна аудиторія, пряжило сонце, сипав, як із відер, холодний дощ, в'юнився в переходах амфітеатру живий рухливий ланцюг, ведений музикою й жовто-блакитним стягом: поміж лісу в Сопоті допізна не вгавало молоде завзяття, випущене на волю. Діалог сцени й залу.

Традиційно: Україна — це шаровари, тож не оминули вони й цьогорічного фестивалю. Але в менших пропорціях. Знову злетілися з усієї Польщі академічні «Журавлі», молоді хори «Тисячоліття» й «Полонина», вперше завітав акапельний колектив з Києва — камерний склад «Думки», елегантно диригований Віктором Петриченком, розполохували ніч далеко за Сопотом громові рок-групи «Га Гамалія» зі Щеціна, київська «Баніта Байда», веселе товариство сестрички Віки й Левка Дурка (Леоніда Бебешка) зі Львова.

Двадцять колективів художньої самодіяльності ОУП, виборовши куцові огляди, взяли участь у святі. Можна вести мову про різні виконавські рівні, проте буде справедливіше, коли віддамо належне ентузіазму молодих і старших людей, які в непростих умовах життя (ще донедавна українці в Польщі боялися признатися, що вони українці) підтримують вогнище національної культури, давніх родинних традицій. Не забуваймо: в Польщі нема суціль українських сіл, лиш віднедавна почали відкривати українські школи й ліцеї, сенат осудив антиукраїнську акцію «Вісла», сейм із практичною реалізацією цього осуду зволікає. Жити на материку відчуттями островитян — нелегкі відчуття. І тим радісніше думати про те, що велика українська культура живиться і такими рідними струмками-немілководами, як «Лемковина» з Білянки на Лемківщині й «Метелиця» з поморського Щеціна, бойківські «Ослав'яни» й «Думка» із Загальноосвітнього ліцею в Гурові Ілавецькому, капела бандуристок «Відгомін» з Гданська й танцювальний ансамбль IV Загальноосвітнього ліцею в Лігниці. Зворушує жертовна відданість хористів «Журавлів» і «Тисячоліття»: артисти живуть у різних куточках Польщі й за першим покликом диригента з'їжджаються до Варшави! Вже знайомий нам Юрій Рейт багато років був «журавлем», тепер ним став його син.

Журавлі вістують життя.

Мирон Кертичак по закінченні фестивалю розтаємничив наміри організаторів: «Запросити з України колективи й виконавців, добре знаних у мистецькому світі. Спільними зусиллями підняти рівень нашого свята.

Надії справдилися. До Сопота завітали «Думка» й «Смерічка», театр-студія «Не журись» і рівненське «Джерело», «Писанка» з Буковини і бард гротеску Станіслав Щербатих з Івано-Франківська. Василь Жданкін на таксі зі Львова наздоганяв автобус «Не журись» і — на здивування всіх — просто таки перелетів через митницю і кордон. Ніна Матвієнко, повертаючись з гастролей по США, дісталась лише до Києва, де їй «всміхнувся» квиток до... Калінінграда, а вже звідти до Сопота її допровадила машина, послана оргкомітетом. Ніна приїхала не сама — із «Золотими ключами» (Валентина Ковальська, Марія Миколайчук). Це я про ставлення гостей-виконавців до фестивалю.

Слухач ішов на Ніну Матвієнко й сестричку Віку, Назарія Яремчука і Василя Жданкіна, Віктора Морозова і Павла Дворського. Серед відкриттів, я певен, — Тарас Чубай, молодий львівський бард. Не дасть про себе забути київська виконавиця співаної поезії Ольга Богомолець, лауреатка «Оберегу-91».

Проведенню фестивалю прислужилась ціла бригада постановників і ведучих з України. Був, ніде правди діти, присмак «мішанки», було жування думки (й гумки!) на сцені під час оголошення номерів, було не зовсім етичне вручення прикарпатських призів одразу двом землякам-краянам — Назарію Яремчуку та Павлові Дворському. Були «гонорарні» та «безгонорарні», не знайшли спільної мови польські та українські музики, зібравшись на рок-концерт «Українські ночі-91» в Гданську.

Був цікавий прелюд до імпрези в Сопоті: свято поезії та авторської пісні в Старій ратуші Гданська (серед поетів — Ігор Калинець і Тадей Карабович, Богдан Стельмах та Іван Малкович, Олександр Гриценко, троє з Бу-ба-бу та один — із «Пропалої грамоти») і концерт української церковної музики в Оливській катедрі, де київській «Думці» аплодували стоячи.

XII фестиваль української культури в Сопоті вітали віце-міністр культури й мистецтва Речі Посполитої Польської Міхал Ягелло, посол Володимир Мокрий. На запитання пана посла, коли ж станеться так, що між українцями України й Польщі кордони будуть такі, як між США і Канадою, львівський поет, недавній в'язень Ігор Калинець зі сцени Лісової опери відповів: «Ми цього всі хочемо — отже, так буде».

Добрі слова напередодні візиту голови українського парламенту Леоніда Кравчука до Польщі. Почуйте, Леоніде Макаровичу.

Олександр КЛИМЧУК.

Фото Валерія ОРЛОВА.

Кілька днів цьогорічного Сопота: менше пафосу, більше спокою й розважливості. Й нове як особлива прикмета: багато молоді та дітей. Вхідний квиток на всі заходи фестивалю коштував 120 тисяч злотих (вартість майже кросівок чи вітровки). З учнів та студентів грошей не брали — дбали про українську будучину в Польщі. Слава їм і за це!

На запитання посла Володимира Мокрого, коли ж станеться так, що між українцями України й Польщі кордони будуть такі, як між США і Канадою, львівський поет Ігор Калинець відповів: «Ми цього всі хочемо — отже, так буде».

ЗАКОН
УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ
Про індексацію грошових доходів населення

(Закінчення. Початок на 10-й стор.).

доходів, а також грошових норм витрат на соціальне обслуговування населення в лікарнях, інтернатах, будинках для престарілих та інвалідів, дошкільних та інших закладах соціальної сфери в установленому порядку переглядаються в нових розмірах, виходячи з підвищення у зв'язку з індексацією за минулий річний період. Надалі індексуються нові розміри цих доходів.

Стаття 11. Порядок розгляду спорів з питань індексації грошових доходів

Спори з питань індексації грошових доходів, що не знайшли вирішення протягом місяця за місцем виплат, підлягають розгляду в судовому порядку.

Стаття 12. Органи, що здійснюють контроль за додержанням законодавства про індексацію грошових доходів

Контроль за додержанням законодавства про індексацію грошових доходів здійснюється Радами народних депутатів, відповідними державними органами, профспілками та їх об'єднаннями.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК.

м. Київ
3 липня 1991 року.

ЗАКОН
УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ
Про мінімальний споживчий бюджет

(Закінчення. Початок на 10-й стор.).

відповідного профілю. При цьому набори продуктів харчування для дітей віком до 18 років формуються на основі рекомендованих для відповідного віку раціональних норм.

Мінімальний споживчий бюджет розробляється для основних соціально-демографічних груп у середньому на душу населення та на одного члена сім'ї різного складу.

Стаття 3. Структура і величина мінімального споживчого бюджету

Натурально-речова структура мінімального споживчого бюджету формується із споживчих кошиків за такими основними статтями видатків людини або сім'ї:

продукти харчування:
м'ясо і м'ясопродукти
молоко і молокопродукти
масло тваринне
яйця
риба і рибопродукти
картопля
овочі і баштанні культури
фрукти і ягоди
хліб і хлібопродукти
олія та маргарин
цукор та кондитерські вироби

інші продовольчі товари:
одяг, білизна, взуття;
предмети санітарії, гігієни, ліки та медикаменти;
меблі, посуд, культтовари та інші предмети культурно-побутового та господарського призначення;
витрати на житло та комунальні послуги;
витрати на культурно-освітні заходи та відпочинок;
витрати на побутові послуги, транспорт, зв'язок;
витрати на перебування дітей в дошкільних закладах;
витрати населення на ведення особистого підсобного господарства в межах, що забезпечують задоволення особистих потреб;
обов'язкові платежі.

Склад споживчих кошиків затверджується Кабінетом Міністрів Української РСР і періодично, але не рідше одного разу на п'ять років, переглядається з урахуванням реальних можливостей економіки республіки та зміни стандартів споживання.

Величина вартості мінімального споживчого бюджету визначається виходячи із середніх цін купівлі відповідних товарів і послуг з урахуванням усіх видів торгівлі.

Вартісна оцінка мінімального споживчого бюджету переглядається з урахуванням індексу цін на споживчі товари та послуги, але не рідше одного разу на рік.

Відомості про структуру та величину вартості мінімального споживчого бюджету регулярно публікуються в офіційних виданнях і доводяться до відома населення іншими засобами масової інформації.

Стаття 4. Порядок розробки та затвердження мінімального споживчого бюджету

Республіканський мінімальний споживчий бюджет розробляється центральними економічними органами Української РСР. При розробці мінімального споживчого бюджету розглядаються альтернативні варіанти розрахунків складу споживчих кошиків, що вносяться профспілками та Товариством захисту прав споживачів.

Обчислений мінімальний споживчий бюджет підлягає науково-громадській експертизі, результати якої розглядаються при формуванні та затвердженні цього бюджету. Склад експертів для розгляду мінімального споживчого бюджету затверджується Кабінетом Міністрів Української РСР.

Кабінет Міністрів Української РСР затверджує мінімальний споживчий бюджет і переглядає величину його вартості з урахуванням індексу цін на споживчі товари й послуги.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК.

м. Київ
3 липня 1991 року.

...І ОСЬ ПРИЙ

Безумовно, коли запитати, чи є в нас така нація — українці, реакція більшості моїх співвітчизників буде однозначною. Це — сьогодні. А п'ять років тому, десять? Еге ж, саме тоді, коли всіх нас «від молдаванина до фінна» проголосили єдиною спільністю — радянським народом. Тоді, коли у двох батьків-українців дитина згідно із записом у паспорті чомусь ставала росіянином. Це ж що, і на рахунок того, щоб зрікатися свого роду-племені теж надходила пряма вказівка з Москви? Абсурд? Звичайно. Але ще абсурдніше, що ми й досі не можемо вирішити, хто ж із нас є «найукраїннішим» з українців. Бо коли для нащадка запорозьких козаків жителі Західної України «бандерівці», то на Прикарпатті, наприклад, вихідців з Лівобережжя можуть запросто назвати «москалями». Уявіть собі в цій ситуації людину, яка приїхала до нас з Франції, або, наприклад, з Англії. Чи могла б вона зрозуміти, чому свою республіку ми називаємо Україною і які нації та народи проживають на її території? Сумніваюсь.

Щоправда, за останніх півтора-два роки дечому вже й ми навчилися. І якими різними не були б оцінки роботи парламенту республіки, навряд чи хтось стане всерйоз заперечувати, що саме Верховна Рада України стала об'єднуючим началом для нашого народу, сприяла усвідомленню ним свого «я». А прийнята нею Декларація про державний суверенітет України та ряд інших важливих законів — фундаментом, на якому лише спільними зусиллями можна звести дім нашої державності. І все-таки...

І все-таки політичне й економічне життя західноукраїнських земель для багатьох залишається «білою плямою». Не дивуюся жителеві Йошкар-Оли, який переконаний, що без змопівців росіянам на Західній Україні життя б не було (Наш ОМОН нас бережет. «АиФ» — № 27), гірше, що чимало жителів Східної України майже такої ж думки про своїх єдинокровних братів. Сформований ще за Сталіна образ «західняка-націоналіста» дехто й нині намагається експлуатувати задля розбрату в народі. Принцип старий, як світ: «Розділяй і владарюй». І відрядження до Івано-Франківської області, зустрічі там з людьми різного віку, фаху, соціального стану, політичних орієнтацій ще раз переконали мене в цьому.

ШУКАЮ РУСОФОБІВ

У листопадові дні минулого року Києвом поповзли чутки, що приїдуть західняки і розбиватимуть вивіски та вітрини з написами російською мовою. І хоча все це виявилося чистісінькою вигадкою, отруйне зерно неправди, посіяне в душу обивателя, час від часу дає про себе знати. Мовляв, у Києві не наважилися, а в себе, напевне, давно вже познімали. Отже, і їхати туди, не знаючи української мови, мабуть, небезпечно. Пов'язували ж «русофобію» з приходом до влади представників РУХу.

Тож, прибувши до Івано-Франківська, я вирішив моделювати свою поведінку з людини, яка погано знає українську мову. Проте перші ж кроки мене розчарували. На адміністративних та державних установах україномовні та російськомовні вивіски, на мої розпитування без будь-якої неприязні люди відповідають то російською, то українською мовою, вулицями міста спокійно (без касок і бронежилетів) дефілюють військові, ветерани статечно носять свої нагороди, у кіосках вільно можна купити як «Літературну Україну», так і «Правду Украины», газету обкому Компартії «Прикарпатську правду» і часопис Рад народних депутатів області «Галичину». Лежать квіти біля пам'ятника секретареві підпільного обкому Компартії України Безкровному, впорядковано й доглянуто пам'ятний знак комсомольцям-підпільникам, на площі, перед будинком державних і партійних установ, дві монументальні скульптури — кобзаря-наддніпрянця і цимбаліста-прикарпатця — як символ єдності України. Щоправда, немає барельєфа Леніна, який раніше стримів над цими постатями, зате мирно ужилися державний і національний прапори України. Так що в неупередженої людини одразу ж після першого знайомства з містом і людьми закрадуться сумніви у правдивості інформації, якою час від часу нас «пригощає» програма «Время» та деякі центральні видання. Однак, коли поставити собі за мету щось відшукати, обов'язково свого доб'єшся. Отож і я, керуючись цим принципом, врешті-решт

ЗНАХОДЖУ. АЛЕ ЩО!

Не дуже покладаючись на зовнішні враження, вирішую звернутися до голови обласної Ради народних депутатів Миколи Яковини.

— У нас немає жодних конфліктів на міжнаціональному грунті, — охоче ділиться своєю інформацією Микола Михайлович. — Бо в іншому випадку компартійна преса всього Союзу не пошкодувала б для нас чорної фарби. Немає й образ військових, людей старшого покоління за носіння урядових нагород. За даними обласного управління внутрішніх справ, жодного такого інциденту не зафіксовано. Не було й випадків осквернення могил воїнів, які загинули в роки війни. Більше того, приведено в порядок могили російських воїнів, що полягли в боях під час першої світової війни. Цього, до речі, наші попередники не робили. Вони в основному займалися руйнуванням старих цвинтарів та могил. Ми ж виходимо з пріоритету загальнолюдських цінностей, а не класових інтересів. Як і скрізь у цивілізованому світі...

Дещо додали до загальної картини й випадкові зустрічі та розмови. Приміром, розповідь жителя Печеніжина (батьківщина легендарного Олекси Довбуша) про те, як у середній школі все своє життя пропрацювала людина, яка вважала, що населення десятитисячного селища має говорити з нею російською мовою. І це в серці Гуцульщини, там, де всупереч трьохсотлітньому пануванню Польщі зберегли не тільки мову, а й звичаї, одвічно гордилися своєю належністю до української нації...

Зрозумівши, що мені не вдасться «спровокувати» когось на мою російську мову, врешті-решт перейшов на свою рідну. І тоді нарешті знайшов те... чого не шукав. У ресторані «Ювілейний», куди зайшов повечеряти з друзями-журналістами, в основному можна було почути «найсолоніший російський». Коли ж мені пообіцяли «набить морду за мой бандеровский язык», я врешті-решт зрозумів хибність свого уявлення про русофобію на Прикарпатті й вирішив не хизуватися своєю літературною вимовою. Зате, майнула думка, що нова влада, мабуть, не в ладах з тими, хто має нас берегти або в запалі політичної боротьби зовсім не дбає про безпеку своїх громадян.

Проте мій здогад «розбив» заступник начальника відділу охорони громадського порядку обласного управління внутрішніх справ Володимир Черемисін:

— Ситуація невтішна, але й не безнадійна. Підстави для оптимізму дає взаємодія з органами місцевої влади. Обласна Рада та міські пішли правоохоронцям назустріч. Знайдено кошти для поповнення штату органів внутрішніх справ, у кількох містах вже створено або створюються асоціації добровільних народних дружин, які працюватимуть на професійній основі й утримуватимуться на кошти місцевого бюджету та підприємств. Ініціатором такої справи в Івано-Франківську став, зокрема, колектив арматурного заводу...

Але все, як то кажуть, пізнається в порівнянні. Дехто з керівників управлінь внутрішніх справ інших областей України, мабуть, лише зітхнув би, ознайомившись зі статистикою злочинності на Прикарпатті. Мовляв, мені б їхні турботи. І дійсно, рівень злочинності на Івано-Франківщині удвічі нижчий, ніж у середньому по республіці.

Ну добре, може сказати хтось, прочитавши ці рядки, з дотриманням правопорядку все зрозуміло. А як працюють оті західняки? Адже вони тисячами з'їжджаються на різні маніфестації та святкування, що відбуваються за сотні кілометрів від Прикарпаття. Хто за них трудиться і

ЧИЙ ХЛІБ ВОНИ ЇДЯТЬ!

Одразу ж мушу сказати, що свій, чесно зароблений. Не кажучи вже про той, який привезуть з різних областей республіки, де навесні і влітку трудяться на сезонних роботах, не може поскаржитися на прикарпатців і промисловість та сільське господарство. Як це не фантастично, але торік область, по суті, не допустила спаду економічних показників у промисловості і цього року — теж серед кращих на Україні. Не встигли тут наплодити й безробітних. Хоча, як вважає голова обласної Ради народних депутатів Микола Яковина, про якусь ста-

, коли запитати, чи є в нас така
раїнці, реакція більшості моїх
в буде однозначною. Це — сьо-
ь років тому, десять? Еге ж, са-
и всіх нас «від молдаванина до
олосили єдиною спільністю — ра-
родом. Тоді, коли у двох батьків-
тина згідно із записом у паспорті
а росіянином. Це ж що, і на ра-
щоб зрікатися свого роду-племе-
одила пряма вказівка з Москви?
чайно. Але ще абсурдніше, що ми
ожемо вирішити, хто ж із нас є
шим» з українців. Бо коли для на-
розьких козаків жителі Західної
ндерівці», то на Прикарпатті, на-
ідців з Лівобережжя можуть за-
вати «москалями». Уявіть собі в
людину, яка приїхала до нас з
, наприклад, з Англії. Чи могла
зуміти, чому свою республіку ми
країною і які нації та народи про-
її території? Сумніваюсь.

, за останніх півтора-два роки де-
ми навчилися. І якими різними
цінки роботи парламенту респуб-

ліки, навряд чи хтось стане всерйоз заперечувати, що саме Верховна Рада України стала об'єднуючим началом для нашого народу, сприяла усвідомленню ним свого «я». А прийнята нею Декларація про державний суверенітет України та ряд інших важливих законів — фундаментом, на якому лише спільними зусиллями можна звести дім нашої державності. І все-таки...

І все-таки політичне й економічне життя західноукраїнських земель для багатьох залишається «білою плямою». Не дивуюся жителеві Йошкар-Оли, який переконаний, що без змопівців росіянам на Західній Україні життя б не було (Наш ОМОН нас бережет. «АиФ» — № 27), гірше, що чимало жителів Східної України майже такої ж думки про своїх єдинокровних братів. Сформований ще за Сталіна образ «західняка-націоналіста» дехто й нині намагається експлуатувати задля розбрату в народі. Принцип старий, як світ: «Розділяй і владарюй». І відрядження до Івано-Франківської області, зустрічі там з людьми різного віку, фаху, соціального стану, політичних орієнтацій ще раз переконали мене в цьому.

більність, а тим паче досягнення й говорити нічого. Бо якщо Івано-Франківщина переважну більшість договірних поставок у республіканські та союзні фонди виконує, то партнери з інших республік не дуже дотримують свого слова. До речі, свої рідні — також. Наприклад, недопоставки концентрованих кормів у першу чергу вдарили по птахофабриках, колгоспах і радгоспах. І становище не стало критичним лише завдяки збільшенню поголів'я великої рогатої худоби в приватному секторі, де її сьогодні стільки ж, як і в державному. А скоро, очевидно, буде більше. І хоча критика на адресу системи колгоспів тут лунає звідусіль, демонтувати її насильницьким шляхом ніхто не збирається. Бо керівництво області вважає, що це було б колективізацією навпаки. Щоправда, і бажа[illegible]м зай[illegible]ся фермерств[illegible]ніхто-не[illegible]ає на перепоні. Мабуть, саме тому

А. Приставкін розповів, як депортували з Кавказу чеченців, то хто ж розкаже, як спалювали села на Західній Україні спершу німці, потім — мадяри, і як, наприклад, заганяли у товарняки всіх жителів Ямниці (що поруч з обласним центром) уже визволителі, щоб вивезти туди, «де Макар телят не пас»?

— Не було нам світла — ні від сонця, ні від місяця, — ці слова літніх селян чи не найкраще передають ту атмосферу, що панувала тут десятиліття. Вдень приходять «гарнізонщики» — давай їсти, ввечері — бандерівці — також давай. Відмовиш першим — бандерівець, відмовиш другим — за совітів. Кінець — один. Упіймають бандерівця, піддадуть тортурам — розкаже, де вечеряв. Назавтра — чекай гостей, і постелиться твоя дорога далеко-далеко, й ходити тобі все життя з тавром бандпомічника. (Хоч ти і Богу душу не винен).

лодого художника, то заступниками у нього стали: колишній заввідділом обкому Компартії Ярослав Костишин. Зіновій Манів, який перед цим десять років пропрацював начальником планового відділу облвиконкому, а Василь Павлик навіть балотувався на посаду першого секретаря обкому Компартії України. Членами Компартії є також більшість керівників промислових підприємств та голів колгоспів. А голова обласної Ради Микола Яковина не раз підкреслював у розмові, що рухівці ведуть боротьбу не з комуністами, а з комуністичною ідеологією.

І все-таки нова влада, на мою думку, могла б бути великодушною до переможених. Бо спроба оштрафувати першого секретаря Івано-Франківського міськкому Компартії Юрія Півнева за першотравневу демонстрацію, яку його прихильники проводили не там, де визначила міськрада, більшість людей нази-

ки нов
ва на
дуже
нювати
дехто
хай і
все то

НЕ

При
невесе
їздки
крема,
про я
ворили
газета
якоїсь
свого
вання
і нега
сять т
понден
(газета
міськр
ним «
ніслав
ставни
сил с
розвор

УСОФОБІВ

дові дні минуло-
иєвом поповзли
иідуть західня-
тимуть вивіски
написами росій-
. І хоча все це
тісінькою вигад-
зерно неправди,
шу обивателя.
дає про себе
в, у Києві не на-
в себе, напевне.
ознімали. Отже,
не знаючи укра-
, мабуть, небез-
зували ж «русо-
ходом до влади
в РУХу.

бувши до Івано-
, я вирішив мо-
ою поведінку з
погано знає ук-
ву. Проте перші
не розчарували.
ративних та дер-
новах україно-
сійськомовні ви-
ої розпитування
ої неприязні лю-
ють то російсь-
раїнською мовою,
ста спокійно (без
нежилетів) дефі-
ськові, ветерани
сять свої нагоро-
ах вільно можна
Літературну Ук-
к і «Правду Ук-
ету обкому Ком-
карпатську прав-
ис Рад народних
бласті «Галичи-
ь квіти біля па-
кретареві підпіль-
у Компартії Ук-
ювному, впоряд-
глянуто пам'ятний
ольцям-підпільни-
ці, перед будин-
ених і партійних
і монументальні
— кобзаря-над-
і цимбаліста-при-
як символ єднос-
Щоправда, немає
Леніна, який рані-
над цими поста-
м ужилися
національний
аїни. Так що в
людини одра-
першого знайом-
ом і людьми за-
умнівів у правди-
ації, якою час
«пригощає» про-
» та деякі цен-
на. Однак, ко-
собі за мету
кати, обов'язково
ини. Отож і я, ке-
принципом,

ДЖУ. АЛЕ ЩО!

покладаючись на
ажения, вирішую
до голови облас-
ародних депутатів
овини.

...І ОСЬ ПРИЙШЛИ «ТРЕТІ СОВІТ

— У нас немає жодних конфліктів на міжнаціональному грунті, — охоче ділиться своєю інформацією Микола Михайлович. — Бо в іншому випадку компартійна преса всього Союзу не пошкодувала б для нас чорної фарби. Немає й образ військових, людей старшого покоління за носіння урядових нагород. За даними обласного управління внутрішніх справ, жодного такого інциденту не зафіксовано. Не було й випадків осквернення могил воїнів, які загинули в роки війни. Більше того, приведено в порядок могили російських воїнів, що полягли в боях під час першої світової війни. Цього, до речі, наші попередники не робили. Вони в основному займалися руйнуванням старих цвинтарів та могил. Ми ж виходимо з пріоритету загальнолюдських цінностей, а не класових інтересів. Як і скрізь у цивілізованому світі...

Дещо додали до загальної картини й випадкові зустрічі та розмови. Приміром, розповідь жителя Печеніжина (батьківщина легендарного Олекси Довбуша) про те, як у середній школі все своє життя пропрацювала людина, яка вважала, що населення десятитисячного селища має говорити з нею російською мовою. І це в серці Гуцульщини, там, де всупереч трьохсотлітньому пануванню Польщі зберегли не тільки мову, а й звичаї, одвічно гордилися своєю належністю до української нації...

Зрозумівши, що мені не вдасться «спровокувати» когось на мою російську мову, врешті-решт перейшов на свою рідну. І тоді нарешті знайшов те... чого не шукав. У ресторані «Ювілейний», куди зайшов повечеряти з друзями-журналістами, в основному можна було почути «найсолоніший російський». Коли ж мені пообіцяли «набить морду за мой бандеровский язык», я врешті-решт зрозумів хибність свого уявлення про русофобію на Прикарпатті й вирішив не хизуватися своєю літературною вимовою. Зате, майнула думка, що нова влада, мабуть, не в ладах з тими, хто має нас берегти або в запалі політичної боротьби зовсім не дбає про безпеку своїх громадян.

Проте мій здогад «розбив» заступник начальника відділу охорони громадського порядку обласного управління внутрішніх справ Володимир Черемисін:

— Ситуація невтішна, але й не безнадійна. Підстави для оптимізму дає взаємодія з органами місцевої влади. Обласна Рада та міські пішли правоохоронцям назустріч. Знайдено кошти для поповнення штату органів внутрішніх справ, у кількох містах вже створено або створюються асоціації добровільних народних дружин, які працюватимуть на професійній основі й утримуватимуться на кошти місцевого бюджету та підприємств. Ініціатором такої справи в Івано-Франківську став, зокрема, колектив арматурного заводу...

Але все, як то кажуть, пізнається в порівнянні. Дехто з керівників управлінь внутрішніх справ інших областей України, мабуть, лише зітхнув би, ознайомившись зі статистикою злочинності на Прикарпатті. Мовляв, мені б їхні турботи. І дійсно, рівень злочинності на Івано-Франківщині удвічі нижчий, ніж у середньому по республіці.

Ну добре, може сказати хтось, прочитавши ці рядки, з дотриманням правопорядку все зрозуміло. А як працюють оті західняки? Адже вони тисячами з'їжджаються на різні маніфестації та святкування, що відбуваються за сотні кілометрів від Прикарпаття. Хто за них трудиться і

ЧИЙ ХЛІБ ВОНИ ЇДЯТЬ!

Одразу ж мушу сказати, що свій, чесно зароблений. Не кажучи вже про той, який привезуть з різних областей республіки, де навесні і влітку трудяться на сезонних роботах, не може поскаржитися на прикарпатців і промисловість та сільське господарство. Як це не фантастично, але торік область, по суті, не допустила спаду економічних показників у промисловості і цього року — теж серед кращих на Україні. Не встигли тут наплодити й безробітних. Хоча, як вважає голова обласної Ради народних депутатів Микола Яковина, про якусь статут третина таких господарств ві[illegible] їх загальної кількості на [illegible]раїні.

Принаймні керівники, з якими доводилося спілкуватися, проти надання переваг якомусь одному виду власності. Передусім, на їхню думку, необхідно змінювати психологію людей. А це процес [illegible] одного [illegible] не двох років. [illegible]м тог[illegible]ід створювати нові робочі місця, бо з відмиранням колгоспів вивільнятимуться люди. А вони якраз не повинні стати зайвими для суспільства. Бо інакше для чого ж цей «тин городити».

Щодо життєвого рівня життя людей, то не скажеш, що тут він вищий, ніж у середньому по Україні. Зокрема споживання м'яса — всього 46 кілограмів на душу населення. [illegible]обто за [illegible] показником [illegible]ласть пе[illegible]ує на передостанньому місці в республіці. Ще меншим він став після квітневого підвищення цін. Облспоживспілка змушена була шукати ринки збуту за межами Прикарпаття. Щодо інших видів продуктів, то з приходом нової влади кількість їх на середньостатистичного жителя залишилася на рівні попередніх років. Так що нарікань особливих на їх нестачу я не чув. Більше того, делегація порідненого Новгорода, побувавши в Івано-Франківській області, поїхала звідси з переконанням (і повними валізами ковбас), що люди тут живуть, як у раю. Та не таке вже, як декому може видатися.

«БЕЗХМАРНЕ НЕБО» НАД ПРИКАРПАТТЯМ

Свого часу тут був популярним анекдот: «Перші совіти — кращі, бо вони прийшли і пішли. А другі гірші, бо прийшли і ось уже сорок років не йдуть». На жаль, а, може, й на щастя, люди не знали, що прихід «перших совітів» обійшовся Західній Україні дуже дорого. Майже кожний десятий житель, якщо не був розстріляний, то закінчив своє життя в сталінських концтаборах. А з приходом других, у 1944 році, на схід потяглись ешелони з «бандпомічниками», «куркулями» і «націоналістами». Якщо у своїй книзі

Більше того, в ранг державної політики було зведено недовір'я до корінних жителів. За півстоліття — перші секретарі обкомів і райкомів Компартії України тільки зі «сходу». Серед них і українці, але, не дай Бог, щоб із західних областей. Закономірно виникає запитання: «Що має нести в душі людина, яку постійно принижують?» Безумовно, протест, якщо вона справді ще не втратила почуття людської гідності. Та останнього не могло статися з народом, який гідно проніс своє «я» більш як через трьохсотлітню польську експансію. Й ось після цього у декого піднімається рука кинути каменем у цей багатостраждальний народ?!

Тож і не дивиною після всього пережитого стало загальне піднесення, з яким зустріли перебудовчі процеси на Прикарпатті. А ідея національного відродження була тією лінзою, через яку прискіпливо розглядали людей і ділили на прихильників та противників. Коли ж розпочалася боротьба за уми і серця людей, за їх підтримку під час виборів до Верховної та місцевих Рад народних депутатів, багатотисячна обласна організація Компартії України зазнала нищівної поразки від нечисленного блоку демократів. Я не помилився — саме нечисленного. Адже крайова організація РУХу об'єднує сьогодні у своїх рядах лише 8 тисяч активістів. Але коли останні з допомогою влади авторитету, то перші все ще сподівалися на авторитет влади. І в результаті цього змушені були поступитися своїми «кріслами» новій політичній силі.

Однак уявити собі всі процеси, що почали відбуватися після приходу до влади представників РУХу, як гоніння на комуністів та переслідування за переконання, було б принаймні нерозумно. Бо якщо головою обласної Ради обрали, наприклад, мо-

ває простим зведенням рахунків. Мовляв, діяли демократи за принципом: «Колись ви нас, а тепер ми вас». Та і коли спала перша хвиля загального піднесення, стало очевидним, що дехто примкнув до нової політичної сили з кон'юнктурних міркувань, дехто побачив для себе можливість під цей шум захопити тепле місце. Але з часом усе таємне стає явним. І тоді вже, як це було із завідуючим Івано-Франківським міським відділом народної освіти, ні комуністичні, ні радівські газети не шкодують площі для критики некомпетентних керівників.

Мітингова стихія, можливо, і посприяла комусь ступити на щабель влади або зайняти впливову посаду. Проте стверджувати, що в усій області до керівництва прийшли некомпетентні люди — просто-напросто фальсифікувати події. Якщо головою міськвиконкому в Івано-Франківську став директор цементно-шиферного комбінату Зіновій Шкутяк, то що в цьому дивного? Адже і раніше на ці посади висували і призначали (рука відмовляється писати — обирали) чимало керівників підприємств. Або хто може чимось докоряти голові обласного радіокомітету Романові Андріяшкові, якого колектив обрав, а обласна Рада затвердила на цій посаді? Людині, яку звинуватили в націоналізмі лише за те, що справив своє весілля за національним звичаєм і не прийняли в Компартію через дядька, що проживає за кордоном. І коли дехто радив йому розповісти про свої поневіряння в обласній Раді, Роман Андріяшко навідріз відмовився спекулювати автобіографією.

Отже, якщо ти порядна людина, то незалежно від політичних переконань нею й залишишся. Однак дехто намагається експлуатувати й витиснути все з існуючих і неіснуючих кривд, нагнітати істерію помсти. І тоді закли-

сі), по
власну
дію. Н
акцію
ріал
лікова
наліст
рів с
карпа
мав,
нових
ти, ш
місты
тої вп
ну ро
не не
адрес
осеред
дуже
ремож
Країн
прості
як ті
сил
вона
татор

І в
мене
наліс
ком
Богда
ступн
кому
зетяр
жлив
ця. В
легід
нагад
коли
лістів
слугу

З
що н
ласно
на в
через
окре
кільк
орга
обли

—
Мико
дина
уяво
ністр
ти р
бачу
татсі
ходя
мати
ласн
ного
кажу
інко.

ГОЛОС Украї

...ШЛИ «ТРЕТІ СОВІТИ»

Василь ТУГЛУК

Туглук Василь Юрійович закінчив філологічний факультет Чернівецького держуніверситету, працював у редакціях газет Чернівецької та Івано-Франківської областей. Сьомий рік проживає і працює на Київщині. Пройшов щаблями службової драбини від кореспондента до заступника редактора броварської міськрайонної газети. Працював власкором «Київської правди». З квітня 1991 року спеціальний кореспондент з парламентських питань «Голосу України». Веде також питання роботи Рад.

...зим паче досяг-
...ити нічого. Бо
...ранківщина пе-
...сть договірних
...республіканські
...ди виконує, то
...ших республік
...римують свого
..., свої рідні —
...клад, недопо-
...тровання кор-
...чергу вдарили
...иках, колгоспах
... становище не
...м лише завдя-
...о поголів'я ве-
... худоби в при-
...рі, де її сьо-
...ж, як і в дер-
...коро, очевидно.
...І хоча критика
...стеми колгоспів
...дусіль, демон-
...насильницьким
... не збирається.
...о області вва-
...уло б колекти-
...аки. Щоправда,
...ай... ся ферм-
...о-не... не на пе...
...; саме тому

...таких госпо-
...загальної кіль-
...керівники, з
...оси спілкувати-
...ання переваг
...ому виду влас-
...сім, на їхню
...дно змінювати
...юдей. А це
...ного ... не двох
...го...ід ство-
...обочі місця, бо
... колгоспів ви-
... люди. А во-
...овинні стати
...успільства. Бо
...о ж цей «тин
...ттєвого рівня
...то не скажеш,
...щий, ніж у се-
...раїні. Зокрема
...яса — всього
...а душу насе-
...за ... показ-
...де...ує на
...му місці в рес-
...меншим від
...тнього підви-
...блспоживспілка
...шукати ринки
...ми Прикарпат-
...видів про-
...приходом нової
... їх на серед-
...о жителя за-
...рівні поперед-
...що нарікань
... їх нестачу я
...е того, делега-
... Новгорода,
...вано-Франківсь-
...їхала звідси з
...(і повними ва-
...що люди тут
...раю. Та не та-
...кому може ви-

**...РНЕ НЕБО»
...КАРПАТТЯМ**

...тут був популя-
...«Перші совіти
...они прийшли
...ругі гірші, бо
...уже сорок ро-
...На жаль, а,
...дастя, люди не
...хід «перших
...повся Західній
...дорого. Майже
...ний житель, як-
...остріляний, то
...ив в ста-
...таборах. А з
...их, у 1944 ро-
...тлись ешело-
...помічниками».
...«націоналіс-
... своїй книзі

А. Приставкін розповів, як депортували з Кавказу чеченців, то хто ж розкаже, як спалювали села на Західній Україні спершу німці, потім — мадяри, і як, наприклад, заганяли у товарняки всіх жителів Ямниці (що поруч з обласним центром) уже визволителі, щоб вивезти туди, « де Макар телят не пас»?

— Не було нам світла — ні від сонця, ні від місяця, — ці слова літніх селян чи не найкраще передають ту атмосферу, що панувала тут десятиліття. Вдень приходять «гарнізонщики» — давай їсти, ввечері — бандерівці — також давай. Відмовиш першим — бандерівець, відмовиш другим — за совітів. Кінець — один. Упіймають бандерівця, піддадуть тортурам — розкаже, де вечеряв. Назавтра — чекай гостей, і постелиться твоя дорога далеко-далеко, й ходити тобі все життя з тавром бандпомічника. (Хоч ти і Богу душу не винен).

Більше того, в ранг державної політики було зведено недовір'я до корінних жителів. За півстоліття — перші секретарі обкомів і райкомів Компартії України тільки зі «сходу». Серед них і українці, але, не дай Бог, щоб із західних областей. Закономірно виникає запитання: «Що має нести в душі людина, яку постійно принижують?» Безумовно, протест, якщо вона справді ще не втратила почуття людської гідності. Та останнього не могло статися з народом, який гідно проніс своє «я» більш як через трьохсотлітню польську експансію. И ось після цього у декого піднімається рука кинути каменем у цей багатостраждальний народ?!

Тож і не дивиною після всього пережитого стало загальне піднесення, з яким зустріли перебудовчі процеси на Прикарпатті. А ідея національного відродження була тією лінзою, через яку прискіпливо розглядали людей і ділили на прихильників та противників. Коли ж розпочалася боротьба за уми і серця людей, за їх підтримку під час виборів до Верховної та місцевих Рад народних депутатів, багатотисячна обласна організація Компартії України зазнала нищівної поразки від нечисленного блоку демократів. Я не помилився — саме нечисленного. Адже крайова організація РУХу об'єднує сьогодні у своїх рядах лише 8 тисяч активістів. Але коли останні діяли з допомогою влади авторитету, то перші все ще сподівалися на авторитет влади. І в результаті цього змушені були поступитися своїми «кріслами» новій політичній силі.

Однак уявити собі всі процеси, що почали відбуватися після приходу до влади представників РУХу, як гоніння на комуністів та переслідування за переконання, було б принаймні нерозумно. Бо якщо головою обласної Ради обрали, наприклад, молодого художника, то заступниками у нього стали: колишній завввідділом обкому Компартії Ярослав Костишин. Зіновій Манів, який перед цим десять років пропрацював начальником планового відділу облвиконкому, а Василь Павлик навіть балотувався на посаду першого секретаря обкому Компартії України. Членами Компартії є також більшість керівників промислових підприємств та голів колгоспів. А голова обласної Ради Микола Яковина не раз підкреслював у розмові, що рухівці ведуть боротьбу не з комуністами, а з комуністичною ідеологією.

І все-таки нова влада, на мою думку, могла б бути великодушною до переможених. Бо спроба оштрафувати першого секретаря Івано-Франківського міськкому Компартії Юрія Півнева за першотравневу демонстрацію, яку його прихильники проводили не там, де визначила міськрада, більшість людей називає простим зведенням рахунків. Мовляв, діяли демократи за принципом: «Колись ви нас, а тепер ми вас». Та і коли спала перша хвиля загального піднесення, стало очевидним, що дехто примкнув до нової політичної сили з кон'юнктурних міркувань, дехто побачив для себе можливість під цей шум захопити тепле місце. Але з часом усе таємне стає явним. І тоді вже, як це було із завідуючим Івано-Франківським міським відділом народної освіти, ні комуністичні, ні радівські газети не шкодують площі для критики некомпетентних керівників.

Мітингова стихія, можливо, і посприяла комусь ступити на щабель влади або зайняти впливову посаду. Проте стверджувати, що в усій області до керівництва прийшли некомпетентні люди — просто-напросто фальсифікувати події. Якщо головою міськвиконкому в Івано-Франківську став директор цементно-шиферного комбінату Зіновій Шкутяк, то що в цьому дивного? Адже і раніше на ці посади висували і призначали (рука відмовляється писати — обирали) чимало керівників підприємств. Або хто може чимось докоряти голові обласного радіокомітету Романові Андріяшкові, якого колектив обрав, а обласна Рада затвердила на цій посаді? Людині, яку звинувачують в націоналізмі лише за те, що справив своє весілля за національним звичаєм і не прийняли в Компартію через дядька, що проживає за кордоном. І коли дехто радив йому розповісти про своє поневіряння в обласній Раді, Роман Андріяшко навідріз відмовився спекулювати автобіографією.

Отже, якщо ти порядна людина, то незалежно від політичних переконань нею й залишишся. Однак дехто намагається експлуатувати й витиснути все з існуючих і неіснуючих кривд, нагнітати істерію помсти. І тоді заклики нової побудови суспільства на руїнах старого світу дуже вже починають уподібнюватися пережитому. Тобто дехто почнає сповідувати нехай і антикомуністичний, але все той же, добре знайомий

НЕОБІЛЬШОВИЗМ

Принаймні одне, справді невеселе враження з цієї поїздки я все-таки виніс. Зокрема, щодо вільної преси, про яку так багато тут говорили раніше. Нині кожна газета обслуговує інтереси якоїсь соціальної групи чи свого засновника. А реагування на критику ще різкіше і негативніше, ніж років десять тому. Приміром, кореспонденту «Західного кур'єра» (газета Івано-Франківської міськради) після публікації ним «Собачого серця — станіславський варіант» — представники новітніх політичних сил своєю статтею на цілий розворот (у цьому ж часописі), по суті, відмовили мати власну думку на будь-яку подію. Коли побачив таку ж реакцію і на критичний матеріал «Камо грядеши», опублікований у «Галичині» журналістом, одним з ініціаторів створення РУХу на Прикарпатті, я мимоволі подумав, що дехто з керівництва деяких політичних течій і партій не проти, щоб у Конституцію замість вилученої звідти шостої вписали статтю про керівну роль РУХу. Бо оте болісне несприйняття критики на адресу всього лише одного осередка (а не ідеї) РУХу дуже вже нагадує початок переможної ходи соціалізму Країною Жовтня. А старі, прості істини варто пам'ятати: як тільки одна з політичних сил стає над критикою — вона перетворюється в диктатора.

І вже зовсім «доконала» мене прес-конференція журналістів області із заступником голови обласної Ради Богданом Мелінишиним та заступником голови облвиконкому Євгеном Чучуком. Газетярам навіть не дали можливості запитувати з місця. Все проходило за заздалегідь складеним сценарієм і нагадувало добре знані часи, коли «власть імущі» журналістів вважали за хатню прислугу — і не більше.

З такою моєю оцінкою дещо не погодився голова обласної Ради. Микола Яковина вважає, що свою думку через газету висловлювали окремі діячі певного рівня кількох рухівських та інших організацій. Але не вони сьогодні формують політичне обличчя області.

— Я і сам, — розповідає Микола Михайлович, — людина з розкутою творчою уявою. Але як політик, адміністратор передусім мушу бути реалістом. І вже сьогодні бачу, як переобтяжений депутатський корпус непрофесіоналами. Від населення надходять на це скарги. Адже мати серед 140 депутатів обласної Ради 20 лікарів і жодного правника, то це, м'яко кажучи, не зовсім законодавчий орган. Окрім того, ми інколи розуміємо демократію як вседозволеність. А звідси різного роду прожектерство, яке лише заважає у роботі. Тому я за те, щоб голову обласної Ради обирали всенародним голосуванням. Щоб він мав захищеність від депутатів-популістів і міг діяти, не оглядаючись на них. Адже в критичних ситуаціях доводиться миттєво застосовувати й непопулярні методи з тим, щоб потім не скотитися ще в глибшу прірву. Усвідомлюю й складність нинішнього періоду. Бо коли нас починають називати третіми совітами, просто нагадую всім, у що вилився для краю прихід перших та других. Ми ж прийшли виконати свою роль влади перехідного періоду і поступимося нею спокійно, залишивши наступникам не тоталітарну, а сформовану демократичну структуру управління. І спасибі людям, які розуміють нашу нелегку місію у ці важкі часи...

Словом, кожен, хто побуває на Прикарпатті, може вихопити з виру подій те, що йому до вподоби: і добре, і зле. А потім коментувати на свій лад. Бо драма і фарс ходять тут поруч, як і скрізь у нашій країні. Приміром, не до сміху було, коли Івано-Франківська, Коломийська та Калуська міськради запровадили для своїх жителів картки споживача. У відповідь голови кількох колгоспів Коломийського району почали домовлятися про блокування поставок сільськогосподарської продукції у райцентр. Для когось цей факт став би приводом для розмови про конфронтацію між містом і селом. А тим часом перші пояснюють свій крок турботою про робітника, другі — про селянина. Напруженість зняла обласна Рада, запровадивши загальні картки споживача на окремі види товарів для всього Прикарпаття. Хтось, побачивши на маніфестантах мундири січових стрільців, почне кричати про збройні формування в західноукраїнських областях, а інший зрозуміє це як історичну пам'ять людей, які не хочуть бути «безрідними іванами».

Безумовно, різні люди прийшли і до влади, але час усе розставить на свої місця. Не треба лише намагатися втиснути всіх в один шаблон і вимазати однією фарбою. Чого-чого, а останнього в нашій історії було більше, ніж деінде. Тож чи варто повторювати (вже вкотре) власні помилки?

**Василь ТУГЛУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».**

Київ — Івано-Франківська область — Київ.

***Але ще абсурдніше, що ми й досі не можемо вирішити, хто ж із нас є «найукраїннішим» з українців. Бо коли для нащадка запорозьких козаків жителі Західної України «бандерівці», то на Прикарпатті, наприклад, вихідців з Лівобережжя можуть запросто назвати «москалями». Коли ж мені пообіцяли «набить морду за мой бандеровский язык», я врешті-решт зрозумів хибність свого уявлення про русофобію на Прикарпатті... Більше того, делегація порідненого Новгорода, побувавши в Івано-Франківській області, поїхала звідси з переконанням (і повними валізами ковбас), що люди тут живуть, як у раю.
— Не було нам світла — ні від сонця, ні від місяця, — ці слова літніх селян чи не найкраще передають ту атмосферу, що панувала тут десятиліття.
Та і коли спала перша хвиля загального піднесення, стало очевидним, що дехто примкнув до нової політичної сили з кон'юнктурних міркувань, дехто побачив для себе можливість під цей шум захопити тепле місце.***

ВЕСНА ПАТРІАРХА

З досьє редакції

Про цю людину багато писали в нашій пресі. Інформація переважно була негативною. Говорилося, що він запеклий антикомуніст, петлюрівець, і, до того ж, племінник самого Симона Петлюри. Говорилося також, що він був абверівським агентом і навіть з Германом Герінгом мав свого часу аудієнцію... Разом з тим в його біографії — «знайомство» в казематі з гестапо, перебиті заплічних справ майстрами ноги. Одне слово, патріарх Української автокефальної православної церкви Мстислав (у миру Степан Скрипник)—людина майже легендарна. У свої 93 роки він зберігає заздрісну працездатність, зустрічається з різними політичними діячами, нещодавно об'їздив майже всю Україну, відкрито спілкуючись з віруючими...

Це інтерв'ю було взято під час першого візиту опального патріарха на свою батьківщину, до Полтави, де він не був уже кілька десятиліть.

— Ваша святість, Ви присвятили цілий день відвіданню пам'ятних для Вас місць. Побували на могилі Івана Котляревського, біля пам'ятника Тарасу Шевченку, в меморіалі Панаса Мирного... І ще Ви відвідали будинок, у якому народилися. Розкажіть про Ваші враження.

— Вони незабутні. На подвір'ї будинку, де народила мене моя матуся, я зустрів літню жінку. Поговорив з нею. Виявилось, що вона пам'ятає мою сім'ю. Та найбільше здивувало мене закінчення розмови. Вона сказала: «Будьте здорові, Степане Івановичу!». Я думаю: скільки ж ти пам'ятаєш, яка прекрасна пам'ять! Ще згадала, що я був найстаршим серед моїх братів. Можете уявити собі мій стан? Тим більше, що всі мої брати вже, як ото співається в пісні, в лоні Авраама, Ісаака та Якова. Тобто вже скінчили своє життя. Всі ті місця, котрі я бачив, нагадували мені мої молоді роки. Навіть Шведська могила... Нас туди колись водили... Коли я ще навчався в гімназії. Я закінчив гімназію тут, у Полтаві. Вона називалася Ахшарумівською гімназією. Це на вулиці Остроградського. У 1916 році я її закінчив.

— Ахшарумов — це ж засновник нашого музучилища? У нього була ще й гімназія?

— Так, її мала його дружина. Дуже віддана українському рухові, як тоді говорили. Крім її гімназії, була ще гімназія Старицьких у Полтаві. Але в тій гімназії було менше українського, ніж в Ахшарумівській. Хоча Ахшарумови були росіянами за походженням... Я не проїхав і повз краєзнавчий музей. Бо чув, у якому він стані і хотів подивитися. Це ж просто скарб, оцей музей! Скарб українського народу.

— А раніше музей називався інакше?

— Музей Василя Кричевського — так називався. Бо Василь Григорович сам розробив проект... Це чудо! Потім, після цього зразка, багато будинків на всій Україні споруджували саме такими. І громадських, і шкільних, і музеїв... Я все пам'ятаю. Ще пам'ятаю відкриття цього музею. ...А взагалі враження від Полтави у мене були різні: і із знаком мінус, і із знаком плюс. Я сказав би, де в чому навіть трагічні. Та все перемагає моя віра в те, що стоїмо на порозі кращих часів.

— Ви вірите, що буде краще?

— Це моє переконання. Значною мірою воно базується на спілкуванні з тими людьми, які взяли нині на себе відповідальність за Україну. Я намагаюся завжди підтримувати контакт з ними. Кого конкретно маю на увазі?... Насамперед Голову Верховної Ради України. Він на моїх очах розвивається в позитивному напрямі. Нещодавно я був на Рівненщині — батьківщині Кравчука. Там завжди були ліві настрої. І вони були українськими. І це Рівненщина виховала Леоніда Кравчука. Він, вочевидь, те зерно має при собі. Кравчук у серця багатьох людей вселив надію. Багато хто і тут на Україні, і за кордоном вірить йому.

— Ми знаємо, що минулого року Вас приймав Голова Верховної Ради. У Вас була й друга зустріч з Кравчуком?

— Так, я зустрічався з ним двічі торік. Я не хотів йому заважати, відбирати час. Але зустрічі ті були обопільно корисними. Один мій знайомий лікар у Швейцарії говорив про нього, що він залишає враження державного мужа з широкими поглядами і гідно репрезентує Україну. Я теж думаю, що з нього будуть люди.

— Дай, Боже.

— А ще я зустрічався в Нью-Йорку, в ООН, з Фокіним. Він теж справив на мене позитивне враження. Він росіянин, але я порівняв його мову з нашими деякими українцями — в нього хороша мова. І коли він виступав в ООН, то робив це впевнено й переконливо.

Тому в мене є надія на краще життя. І пов'язана вона, так би мовити, з горою, а не з долиною. Долина в руках маленьких людей. А вони, як на мене, бояться втратити своє місце. Тому нічого не зможуть дати. Крім того, що їх тримає «креслова»... перевага, м'яко кажучи.

Де я б не бував, я зустрічався з усвідомленням необхідності радикальних змін, навіть у Вінниці. А Вінниця, в моєму уявленні, пов'язана з такими страшними подіями XX століття, як голод 33-го року, розкуркулювання.

— Розкажіть про Вашу нинішню подорож по Україні.

— Я ще схід не об'їздив. Зате був у Чернігові. Привіз туди п'ять скринь ліків, що їх зібрали члени Української православної ліги молоді — лікарі, молоді інженери. Після мого приїзду одна церква передана віруючим. Уже й священика знайшли для неї... Але мало ще у наших людей своїх церков.

Розумієте, біда в тому, що церква сьогодні в обіймах політики. Церквою торгує держава. А ми, коли говоримо про суверенітет України, про повну самостійність, будьмо логічними — повинні мати на увазі не тільки економіку і культуру. Суверенітет так само стосується і церкви. В Європі взагалі існує правило: навіть держава, де панує протестантизм, приміром Англія, Німеччина, — вони підписують угоду з Ватиканом. Про те, що Ватикану можна робити в тій державі, а чого не можна... А тут, на Україні, ми перебуваємо під владою московського духовного центру. Найбільшу денаціоналізацію України зробила російська церква. Ще Петро Перший заборонив друкувати книги українською мовою. З цього все й почалося...

— Ваша святість, Ви прожили велике життя. Були свідком таких подій, як українська революція, українське відродження на початку століття. І нині ми, можна сказати, теж переживаємо відродження. Чи можна провести якісь аналогії між тими подіями, що відбувалися тоді на Україні, і тими, що відбуваються тепер?

— Сам по собі шлях до незалежності, до власної державності має нині більшу основу. Тільки, на жаль, це повільний процес, бо люди вчилися і жили за старими підручниками. За тими, що їх давала держава... Та зміни у свідомості все ж сталися, бачу. Наприклад, кожний міліціонер — це вже наша людина! Так, про деякі речі у певній обстановці він повинен мовчати. Але він уже інший. Коли його змушують десь там розганяти й бити людей, які йдуть із символами, у нього, розумієте, всередині починає клекотати. Я це відчуваю. Та й самі міліціонери мені про це говорили.

— Парламент України переважно складається з комуністів. Як Ви ставитеся до компартії?

— Я не проти комуністів. Хай у нас буде і така партія. Але в тих межах, які вона заслужила, на які історія дає їй право. Я не проти інших партій, не проти інших націй. Коли читаєш, що росіянин говорить: «Так, я росіянин, але мій батько народився тут, і я народився тут і я добре знаю українську мову...». Це ж приємно чути!

— Нині на Україні християни розділені. І відносини між ними дуже непрості. Яким Ви бачите вихід з конфронтації і як ставитеся до ідеї об'єднання всіх християн у єдину церкву на Україні?

— В одну церкву? Яку? Взагалі християнську?

— Так, є така ідея об'єднання...

— Я зустрічався з тими, яким — давайте одну християнську церкву... Ну, знаєте, мені згадується «Загорна комуна» Миколи Хвильового. І він, Хвильовий, собі кулю потім у скроню пустив, думаючи над цією ідеєю! Я вважаю, що думати про те, щоб на Україні була одна християнська церква — все одно, що думати про «Загорну комуну».

— А в майбутньому як?

— Я вважаю, що ще не одне століття будуть різні національні конфесії. Це нормально. Але вони повинні мирно жити. Наука Христова цього вчить. Це такий підручник життя, краще від якого не вигадати.

— Ваша святість, кілька слів про православний центр у Сполучених Штатах. Я знаю, Ви багато енергії доклали до створення цього центру.

— Це своєрідний український Єрусалим на чужині. Там є пам'ятники, є цвинтар, на якому лежать майже 6 тисяч українців. Є у нас музей, храм. І там на праведну неділю збираються до 10 тисяч людей. Щоб помолитися, згадати померлих. Адже там поруч знамениті люди на цвинтарі — і державні мужі, і письменники, і композитори. Різні люди... Коли я показав фото однієї могили в Києві, у Верховній Раді, мене запитали: «Що, Петлюра?!» Так, це плита з першої могили Петлюри в Парижі. Потім подивилися наступне фото: «Донцов?» Кажу: «І Донцов там лежить...».

У центрі є бібліотека на 140 тисяч томів, концертний зал на півтори тисячі місць. І ще є суботня школа для дітей українців. Хотілося, щоб такі центри швидше з'явилися і у нас, на Україні. Годинник історії показує нарешті час нашого відродження.

Інтерв'ю взяв
Віталій ЦЕБРІЙ,
журналіст.

Фото Валентина ХОМЛАКА.

Катехізисна школа

ТАЇНИ

Знайти свою дорогу до храму нелегко. Вивчення Біблії і молитва допомагають збагнути глибину і велич Христової науки. Але благодать Божа виливається на людину не тільки через молитву, але і через таїни — освячені Богом обряди. У таїнах видимі дії поєднуються з невидимими, утаємниченими діями Святого Духа. Таїни відомі вже з перших років існування християнства. До них належать хрещення, миропомазання, причастя, покаяння, шлюб, єлеосвячення, священство.

Хрещення. Це перша таїна, яка здійснюється над людиною, яка входить у життя. Вона звільняється від тягаря першородного гріха, а також за умови покаяння, коли хреститься дорослою, від гріхів, здійснених до хрещення. Без хрещення не можна стати християнином; тільки з цього моменту людина отримує ангела-охоронця і стає членом вселенської єдності вірних.

Миропомазання. Здійснюється зразу по хрещенні. Хрещення дає людині нове, духовне життя, але так само як людині, що народилася тілесно, потрібні їжа, вода, повітря, так і її духові необхідна благодатна сила, яка підтримувала б духовне життя. Ця сила і дається через таїну миропомазання.

За життя апостолів вони або поставлені ними єпископи замість помазання святим миром покладали на людину, що приймала таїну, руку. Але, коли кількість вірних стала неухильно зростати, це стало уже неможливим, і рукопокладання було замінено помазанням миром, освяченим єпископом.

Причастя (Євхаристія). У цій таїні вірним під виглядом хліба і вина подається істинне тіло та істинна кров Господа Ісуса Христа. Ця таїна була встановлена під час Тайної вечері, коли Господь, вперше причастивши своїх учнів, сказав: «Я — хліб живий, що з неба зійшов: коли хто споживатиме хліб цей, той повік житиме. А хліб, що дам Я, то є тіло Моє, яке Я за життя світові дам. По правді, по правді кажу вам: якщо ви споживати не будете тіла Сина Людського й пити не будете крові Його, то в собі ви не будете мати життя. Хто тіло Моє споживає та кров Мою п'є, той має вічне життя, — і того воскрешу Я останнього дня. Бо тіло Моє — то правдива пожива, Моя ж кров — то правдиве пиття. Хто тіло Моє споживає та кров Мою п'є, той у Мені перебуває, а Я в ньому». (Ів. 6, 53—56).

Причастя найтіснішим чином з'єднує вірних з Ісусом Христом, є джерелом вічного життя, очищає од гріхів і укріплює у духовному житті.

Але приступити до причастя можна лише достойним чином, покаявшись у своїх гріхах, помирившись зі своїми ближніми.

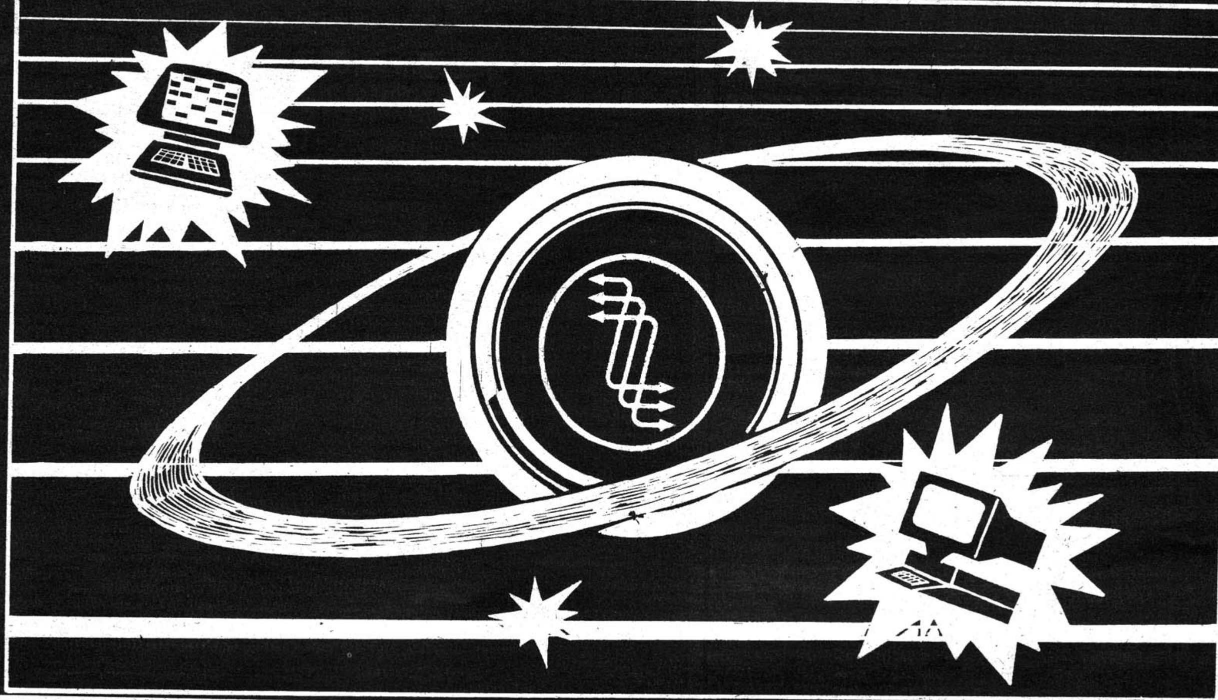
Покаяння (Сповідь). Ця таїна очищає людину від гріхів, скоєних по хрещенні. Людина сповідує свої гріхи у присутності священика, кається у них і отримує їх відпущення од Бога. Чим частіше людина сповідується, тим краще. Приступати до причастя без сповіді — гріх!

Шлюб. Ця таїна необхідна тим, хто одружується. У ній подається благодать Божа, що з'єднує та освячує християнську сім'ю і майбутніх дітей. Ті, що прийшли через цю таїну, розлучитися вже не можуть. Вступати в інший шлюб їм дозволяється лише по смерті одного з них, до трьох разів.

Єлеосвячення (Соборування). Ця таїна надається тяжко хворим. У ньому хворий помазується елеєм і отримує од Бога благодать зцілення духовних та тілесних недуг.

Священство. Богослужіння церкви здійснюється особливими, на те поставленими особами. Такий порядок встановлено самим Ісусом Христом, коли Він, здійснивши подвиг спокути і заклавши благодатні засоби для продовження і засвоєння її Церквою, дарував усі повноваження та благодать священства апостолам: «Мир вам! Як Отець послав Мене, і Я вас посилаю!». Сказавши оце, Він дихнув і говорив до них: «Прийміть Духа Святого. Кому гріхи простите — простяться їм, а кому затримаєте, затримаються! Тож ідіть і навчіть всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів. І Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку».

Підготувала
Ірина ЖИЛЕНКО.

УВАГА!

ВСІМ КЕРІВНИКАМ УЧБОВИХ ЗАКЛАДІВ, ВИКЛАДАЧАМ!

Київське виробниче об'єднання «Електронмаш» пропонує:

пакет педагогічних програмних засобів (ППЗ) з проведення навчальних процесів.

Фізика. Молекулярно-кінетична теорія (молекула).

Фізика. Основи кінематики (кінематика).

Фізика. Явище електролізу (електроліз).

Фізика. Електричне поле (елполе).

Математика. Алгебраїчні дроби (дроби).

Математика. Показникова функція (функція).

Математика. Лінійні рівняння (рівняння).

Математика. Квадратична функція (парабола).

Російська мова. Лексика і фразеологія (лефра).

Українська мова. Складне речення (ресклa).

Фізика. Розділ кінематика: «Політ снаряду за курсом».

Фізика. Розділ кінематика: «Відносний рух».

Фізика. Розділ кінематика: «Момент та імпульс».

Фізика. Розділ оптика: «Геометрична оптика».

Математика. Розділ тригонометрія: «Тригонометрія».

Біологія. Розділ «Зоологія».

Біологія. Розділ генетика: «Спадковість».

ППС реалізовані російською та українською мовами на базі учбово-ігрового комплексу «Пошук».

ППС можуть бути поставлені як окремою програмою, так і у складі класу або робочого місця викладача.

Вартість одного ППС — від 112 до 250 карбованців.

Вартість повного комплекту ППС — 3239 карбованців.

Пакет розроблено КВО «Електронмаш», Київським НДІ педагогіки, КДПІ і ГОЦ Міністерства освіти УРСР.

ФІРМОВИЙ САЛОН-МАГАЗИН «МЕРКУРІЙ» ВИРОБНИЧОГО ОБ'ЄДНАННЯ «ЕЛЕКТРОНМАШ» ПРОПОНУЄ:

— електронний інформаційно-ігровий комплекс «Пошук» — високопродуктивну ЕОМ, спільну з IBM PC. Комплекс має можливості для розширення, призначений для використання тими, хто не має спеціальної підготовки. Комп'ютер «Пошук» може бути використаний в усіх галузях народного господарства, але найкраще — для комп'ютеризації навчальних процесів.

Придбавши нашу машину, ви збережете не лише час, а й гроші — адже її ціна — лише 1550 карбованців!

Ваша побутова техніка — телевізор, магнітофон — теж можуть прислужитися. Адже система «Пошук» передбачає їх залучення до комплексу, а великий добір ігор на касетах забезпечить цікавий відпочинок членам вашої сім'ї.

У САЛОНІ-МАГАЗИНІ ВИ МОЖЕТЕ ПРИДБАТИ ДОДАТКОВІ АДАПТЕРИ, РОЗШИРЮВАЧІ ДЛЯ КОМП'ЮТЕРА «ПОШУК». КРІМ ТОГО, ДОСВІДЧЕНІ ПРОДАВЦІ-КОНСУЛЬТАНТИ ЗАПРОПОНУЮТЬ ВАМ ЕОМ БІЛЬШ ВИСОКОГО КЛАСУ:

— надійну, високопродуктивну, ділову ЕОМ СМІ425;

— універсальну керуючу мікроЕОМ «Нивка» з ряду СМІ810.

БУДЬ ЛАСКА ДО САЛОНУ-МАГАЗИНУ «МЕРКУРІЙ». МИ ЧЕКАЄМО ВАС!

Наша адреса: м. Київ-179, 252179, вул. Львівська, 59а. Тел. 444-75-68, їхати від ст. метро «Святошино» трол. № 7 до зуп. «Дачна».

ЗЛОЧИННА БЕЗВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕ ПОКАРАНА

Недоторканість депутата і закон

Наше не зовсім просте суспільство вже звикло до того, що нерідко безвідповідальність, недбалість з ряду причин залишаються безкарними. А якщо в результаті цього заподіяна шкода здоров'ю, та ще й дітям? Виявляється, що і в таких випадках можна уникнути відповідальності, якщо ти депутат, отже, наділений депутатською недоторканістю. Для того, щоб притягти депутата до кримінальної чи адміністративної відповідальності, органам слідства необхідно одержати згоду тієї Ради, депутатом якої є особа, що порушила закон. Не одержавши такої згоди при наявності вини і складу злочину в діях депутата, кримінальні справи з таких підставами вимушено припиняються.

З таким фактом довелось зустрітися прокуратурі Каховського району Херсонської області влітку 1990 року.

З липня 1990 року прокурор Каховського району А. Жгун за матеріалами перевірки повідомлення Каховської центральної районної лікарні, куди почали привозити школярів Федорівської середньої школи з масовим отруєнням, порушив кримінальну справу, відповідно до ст. 135 ч. 2 Кримінального кодексу Української РСР (порушення правил охорони праці, які призвели до нещасних випадків).

Слідством установлено, що відповідно до рішення Каховської районної Ради народних депутатів «Про оздоровлення дітей і підлітків улітку 1990 року» між адміністрацією радгоспу імені Рози Люксембург і дирекцією Федорівської середньої школи 10 травня 1990 року укладено трудовий договір про участь школярів у суспільно корисній праці під час перебування учнів у таборі праці і відпочинку «Золотий колос». Згідно з договором, підписаним директором радгоспу М. Крупіним і директором школи А. Михайловою, радгосп зобов'язувався створити для учнів здорові і безпечні умови праці, виділити кваліфікованих спеціалістів для організації і керівництва роботою учнів, забезпечити дотримання правил техніки безпеки і охорони праці. Школа зобов'язувалася забезпечити участь учнів у догляді за баштанними і овочевими культурами.

Відповідно до цього договору 52 учні 7—10 класів у період від 7 по 23 червня 1990 року пропололювали овочеві, баштанні і зернові культури, працюючи під керівництвом учителів школи. Порушуючи чинне трудове законодавство, 15 і 16 червня 1990 року, а також 20—23 червня цього ж року діти були направлені працювати на поля, оброблені 12 червня отрутохімікатами. 14 червня 1990 року діти були направлені на роботу пропололювати пшеницю на поле № 3 бригади № 1, розташоване поруч із полем, що його авіація обробляла отрутохімікатами. Це й стало причиною утворення небезпечної для життя зони. 30 червня 1990 року діти потрапили в Каховську центральну районну лікарню з гострим бронхітом, викликаним інгаляційним отруєнням метафосом, у декого з них помічався млявий параліч рук. Усього в лікарні перебувало більше 33 школярів, яким подано медичну допомогу.

За даними журналу використання отрутохімікатів, за показаннями свідків, на полях, де працювали діти, було застосовано метафос, фатокс, аміачну селітру, цинеб. Згідно із списком хімічних і біологічних заходів боротьби із шкідниками, хворобами рослин і бур'янами, дозволених для застосування в сільському господарстві на 1986—1990 роки, затвердженим 25.04.86 року заступником Головного державного лікаря СРСР, вихід дорослих людей для проведення робіт на оброблених отрутохімікатами полях можливий після 10—13 днів. За вказівкою Міністерства охорони здоров'я УРСР від 25.06.87 року № 5-05-28-5/423 «Про можливість використання праці школярів на сільськогосподарських роботах», працювати школярам і підліткам на цих полях заборонено. Фактично 14 червня 1990 року діти зазнали дії отрутохімікатів під час обробітку полів, а в наступні дні виходили на поля через 4—8 днів після їх обробітку.

За висновками відомчої комісії, яка проводила розслідування цього нещасного випадку на виробництві, відповідальними за гарантування безпеки умов праці і дотримання правил техніки безпеки є директор радгоспу і головний агроном радгоспу. Безпосереднє керівництво організацією і здійсненням хімічного обробітку полів, виконання правил техніки безпеки здійснював головний агроном радгоспу В. Ігнатенко, який видав пілотам планкарту землекористування, де вказано поля, які обробляються, наряд на виконання робіт. Потім прийняв за актом виконані роботи. Тобто саме він був відповідальним за безпеку умов і методи праці в рослинництві, повинен був систематично контролювати виконання правил техніки безпеки. Але до своїх обов'язків він поставився злочинно недбало, не забезпечив належних умов обробітку полів отрутохімікатами, допустивши дітей у небезпечну зону для роботи і направивши їх на поля, оброблені отрутохімікатами. В результаті його байдужості було поставлено під загрозу життя і здоров'я 53-х учнів, 33 із яких дістали отруєння. За висновками судово-медичної експертизи, учням було завдано легких тілесних ушкоджень, що спричинили короткочасний розлад здоров'я.

Оскільки В. Ігнатенко є депутатом, 22 серпня 1990 року прокурор Каховського району вніс Розо-Люксембурзькій сільській Раді народних депутатів подання на згоду притягнути його до кримінальної відповідальності. Рішенням Ради така згода не дана. Прокурор району вніс аналогічне подання Каховській районній Раді народних депутатів. Рішенням Каховської районної Ради народних депутатів від 21 вересня 1990 року також було відмовлено у згоді, бо до В. Ігнатенка вжито заходів дисциплінарної та адміністративної дії. Він оштрафований облсанепідемстанцією на 50 карбованців, переведений на нижчу посаду.

12 жовтня 1990 року прокурор області увійшов з поданням у Херсонську обласну Раду народних депутатів, у якому просив скасувати рішення вказаних вище Рад народних депутатів і розглянути це питання ще раз.

1 січня 1991 року сесія Херсонської обласної Ради народних депутатів порекомендувала Каховській райраді народних депутатів повторно розглянути подання органів прокуратури і прийняти рішення відповідно до чинного законодавства. Згоду не було дано і при повторному розгляді питання. У зв'язку з цим кримінальна справа В. Ігнатенка була припинена.

За заявою голови трудового колективу радгоспу «Азовський» Генічеського району прокуратурою області була порушена кримінальна справа щодо службових осіб радгоспу за зловживання службовим становищем, які завдали майнової шкоди господарству, переплативши заробітну плату найманим бригадам будівельників у сумі 269.786 карбованців.

У ході розслідування було встановлено, що колишній директор радгоспу «Азовський» Ю. Цвятко в період 1987—1988 років уклав з найманою бригадою 18 договорів на проведення капітального ремонту різних об'єктів. Сам по собі факт не підлягає покаранню і досить поширений у господарствах області під час будівництва і ремонту різних об'єктів. Однак у даному випадку була завищена тарифна вартість, унаслідок чого бригаді була нарахована вказана вище сума. Висновки слідства були підтверджені двома експертизами: будівельно-монтажною і судово-бухгалтерською. Таким чином у діях Ю. Цвятка був склад злочину — зловживання службовим становищем (ст. 165 ч. 2 Кримінального кодексу Української РСР), але він був депутатом Щасливцівської сільської Ради народних депутатів і без згоди Ради органи слідства не мали можливості притягти його до кримінальної відповідальності.

У відповідь на подання прокуратури про таку згоду, сільська Рада своїм рішенням від 8 січня 1991 року відмовила, у з'язку з чим кримінальна справа на цій підставі була припинена.

Статус недоторканності народного депутата, безперечно, необхідний. Але якщо, наділений найвищими повноваженнями народу, він вчинив умисний злочин і уникає відповідальності з допомогою цього статусу, то і депутат, а разом з ним і Рада, депутатом якої він є, подають не кращий приклад поведінки своїм виборцям. Хотілось би, щоб обранці народу виправдовували його довір'я.

А. СЕМЕНОВ,
прокурор Херсонської області.

А. БЄЛЄХОВ,
прокурор слідчого управління прокуратури Херсонської області.

Турбота про людей

НЕДОВГОЮ БУЛА РАДІСТЬ

Недалечко від міста Кам'янця-Подільського розташоване село Пудлівці. Настільки недалеко, що районне керівництво навіть не задумується над тим, чи варто посилати туди рейсовий автобус. Хоч пудлівчани не раз порушували це питання.

Спочатку начальство відговорювалося тим, що погана дорога. Дорога таки й справді була поганою. Але минулого року районні шляховики зробили дорогу до села, обладнали автобусну зупинку, і пудлівчани полегшено зітхнули: «Нарешті!».

Та недовгою була їх радість, бо вже більш як півроку автобус до нашого села не їздить.

Село є село. У кожного жителя господарство, сад, город. Та, на жаль, гниють яблука в садах, бо не кожен може нести на собі корзину-другу з яблуками чи з ягодами три-чотири кілометри до міста. Ті, яким конче необхідно, долають цю відстань хто на чому. Бо на міських підприємствах і будовах працює близько трьохсот пудлівчан. Але й на їхні вимоги районне начальство не реагує.

Л. ГРИГОР'ЄВ,
учасник війни, пенсіонер.
Пудлівці
Кам'янець-Подільського району
Хмельницької області.

З початку року редакція одержала 15950 листів

Пропонуємо

ПОВЕРНІТЬ ЗАСТІЙ І ШОСТУ СТАТТЮ

Прочитав «Ще плакатимемо за тим застоєм» у «Голосі України» за 10 липня. Повністю згодний з Іриною Петровою з Кілії Одеської області. Більше того, ми вже плачемо. Адже в період застою (нехай буде пухом земля Л. Брежнєву) у магазинах все було і коштувало дешево. Ми не думали про завтрашній день. Ніхто не робив ніякого запасу, була хоч не стопроцентна, але все ж таки дисципліна. А погляньте, сьогодні що робиться.

У мене і в багатьох моїх однодумців така пропозиція: ні в якому разі не роздержавлювати підприємства, заборонити всіляткі кооперативи, оренду і роздачу землі, зміцнити колгоспи і радгоспи, трудову дисципліну. Кримінальних злочинців розстрілювати і вішати, повернути 6 статтю Конституції СРСР, щоб партія була керівною і спрямовуючою силою.

Я б ще багато написав і подав цінних пропозицій, щоб працелюбний народ жив щасливо і заможно, як це було за Леоніда Ілліча. Але голос «единицы тоньше писка»...

Микола ЛИТВИНЕНКО.
Кролевець
Сумської області.

ГОЛОС України
Газета Верховної Ради Української РСР

Перший заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ

Редколегія:
Олександр БІЛИК
заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:
Заступник головного редактора Борис Сидоренко.
Чергові редактори — Валентин Лабунський, Катерина Кіндрась.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.
Випусковий — Олексій Бондаренко.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсена, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.
Верстальники: Ольга Яценко, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.
Лінотипісти: Наталія Позняк, Віктор Процун, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Індекс 60955.
Тираж 155.000
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03151511